

107.

VII

et

um

cula

8

661.

590

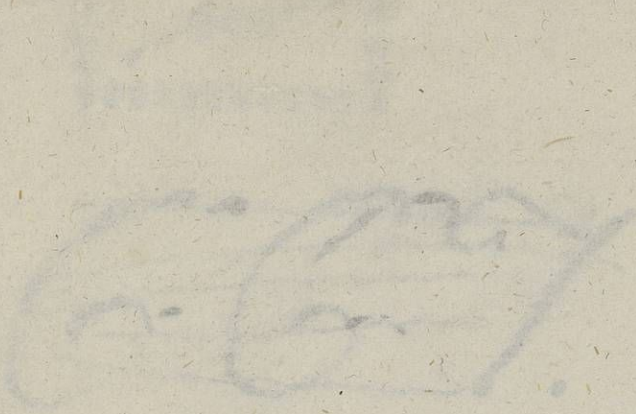
9.4.178

ANTONII

Antonijs Antonij Blaudum impressio
vni Camerales. M D LXXIII

9.778

468 36t 36t

ANTONII

MASSAE GALLESII.

DE ANNATIS
SERMO.

Nunc primum in lucem editus.

Romæ apud Antonium Bladum impresso-
rem Cameralem . M D LXIII.

Christophori Ronconi;

DOCTISSIMO ET HVMANISS.

uirp Antonio Massæ Galleſio, iuris Civilis

apprime docto, Antonius Bladus

Aſulanus S. P. D.

V M omnes artes, eæ quidem,
 quæ sunt homine libero dignæ, hoc
 habent, ut erga eos, qui ipsis in ar-
 tibus cum laude uersantur, amorem
 quemdam concilient: tum uero præ-
 cipuum hoc esse uidetur litterarum munus; coque magis,
 si moribus, & probitate scientia commendatur. porro
 cum hæc ipsa, quæ a libris, & studio petitur, multis
 plex admodum cognitio sit (est enim multis distincta par-
 tibus, multasque tamquam in classes dispertita) in uni-
 uersa tamen litterarum doctrina elucet in primis ea, quæ
 iuris civilis scientia dicitur: quam coluere ueteres illi pa-
 rentes nostri, ueræ pietatis cultores, quibus erant in amo-
 re Dei, & in optimis cogitationibus, ac factis omnia con-
 stituta. Hanc tu pæne diuinam uirtutem, doctissime
 Galleſi, natura impulsus, amasti semper mirifice, &
 quod uolebas, es affectus, ut scilicet nemo tibi in agen-
 dis causis præstaret, nemoque te in hac omnium difficil-
 lima, eademque pulcherrima scientia doctior esset: Cum au-
 tem mihi ab ineunte ætate nihil antiquius fuerit, quam ut
 quoquo modo possem litterarum studiosos inuarem, nuncq̃

A ij

4
tua præclara opuscula ab iisdem uehementer laudari au-
direm, & inter ea, quod de Annatis inscribitur: (in eo
enim libello, non tam ex iuris ciuilibus, quam ex sacris an-
tiquorum Patrum libris accurate contexto, te ipsum sa-
cis approbare eam partem, quæ ad Ecclesiæ dignitatem
non minimum spectat) maximopere claborauit, ut eius
exemplum ad me afferretur, nec tamen, mihi crede, mul-
tum operæ consumpsi; omnes enim boni, bonarumque lit-
terarum cupidi tua scripta auide appetunt, nec ullam oc-
casionem ea legendi, uel cum maximo sui labore, præ-
termittunt: tanta apud eos est tuæ doctrinæ æstima-
tio. Ad manus igitur meas cum peruenerit, cumque eum
prælis meis imprimere, in lucemque emittere fixum in
animo meo esset, uetusque consuetudo sit, omnes libros
alicui inscribere, qui eius suscipiat tutelam, nemo mihi,
cum paulo attentius consideraassem, te ipso dignior occur-
rit: quippe qui eum ipsum tuum librum a maleuolorum
obtrectationibus, si tamen erit umquam, qui tua scripta
improbare audeat, quæ quisquam, commodius defensurus
esses. Hunc igitur tuum tam præclarum libellum, doctis-
sime, & humanissime Galleſi, mea diligentia proferr
ne dedigneris, meque, qui eximias tuas uirtutes semper in
omni sermone ad cælum sustuli, ea humanitate, qua alios
tibi deuincire solitus es, complectere, complexumq; sem-
per retine. Vale.

5

SVMMA EORVM, QVAE CONTI-
nentur in Sermone Antonij Massæ,
de Annatis.

In prima parte, quæ dat cognitionem rei de
qua agitur, hæc insunt.

- 1 Partitio totius tractatus in partes tres. pag. 1
- 2 Species Annatarum duæ. pag. 2
- 3 Commune, & minuta seruitia; nec non Annata
proprie dicta, quid sint. pag. 1
- 4 Quæ singularum specierum fuerit origo, & quæ
sit earum qualitas. pag. 2
- 5 Quod prædictorum ignorantio, errare fecit ferè
omnes, qui pro Annatis, & qui contra eas, à
tempore Constantiensis Concilii citrà scripse
runt. pag. 3
- 6 Diuersa exactionum genera, quæ antiquitus Ro
mani Pontifices facere consueuerunt, ex fructi
bus Ecclesiasticorum totius orbis beneficio
rum. pag. 4
- 7 Decretum Caroli vi. Regis Francorum, contra
exactiones Benedicti xiii. pag. 4
- 8 Decretum Gregorii xii, reducens commune &
minuta seruitia, & Annatas locorum, quæ tunc
erant Regni Franciæ, ad medietatem quantita
tis debitæ; vnde originem habuit nomen Pa
triæ reductæ. pag. 5
- 9 Constitutio Bonifacii ix, super institutione di
midia Annatæ. pag. 7
- 10 Quod dicta dimidia Bonifaciana, successit in
locum eius Annatæ, quam integram antea Põ
tifices ad tempus certum reseruare sibi sole
bant. pag. 8

Secunda pars in qua tractatur Annatarum iustitia
habet hæc capita.

- 11 Argumenta eorum, qui scripserunt contra Annatas. pag. 10
- 12 Argumentatio Ioannis Gersonis. pag. 10
- 13 Decretū Cōcilii Basiliensis cōtra Annatas. p. 11
- 14 Argumentatio Cosmæ cōmentatoris pragmaticæ sanctionis Franciæ. pag. 11
- 15 Quorundam Nicolai Clamengii, & aliorum in nominatorum friuola argumenta. pag. 14
- 16 Initium confirmationis iustitiæ, communium, & minorum seruitiorum. pag. 15
- 17 Declarantur supradicta vocabula exactionum, quæ antiquitus Romani Pontifices facere solebant ex fructibus beneficiorum. pag. 15
- 18 Argumentum primum pro Annatis, ex antiquitate. pag. 17
- 19 Secundum, ex auctoritate Concilii Viēnsis, & Io. Andreæ; quòdque illius uerba falso deprauauit commentator pragmaticæ. pag. 18
- 20 Tertium, ex auctoritate Concilii Constantiensis. pag. 19
- 21 Quartum ex communi omnium nationum obseruantia. pag. 21
- 22 Eadem argumenta replicantur pro dimidia Annata Bonifaciana. pag. 21
- 23 Initium confutationis argumentorum quæ superius facta sunt contra Annatas. Et primo contra dicta Ioannis Gersonis: ubi ostēditur quòd ille deceptus fuit in facto, credens huiusmodi solutiones fieri pro precio prouisionum apostolicarum, quod demonstratur esse falsum. atq; ex illo, & aliis dicti Gersonis locis, ostenditur

- 7
- eius auctoritatem esse pro Annatis. pag. 22
- 24 Contra decretum Concilii Basiliensis: vbi etiã dicitur de concordatis Germaniæ super Annatis: Et de denario S. Petri, ultra commune & minuta seruitia, sedi Apostolicæ vsquẽ ad nostra tempora, in Regno Angliæ solui|soluto. pag. 27
- 25 Verba ex oratione Petri Episcopi Brixinensis, contra dictum decretum Basiliense, nomine Pontificis Eugenii, coràm Henrico vi. Angliæ Rege habita. pag. 30
- 26 Contra glossatorem pragmaticæ sanctionis, & ab illo facta, superius relata, argumẽta. pag. 35
- 27 De prædicta pragmatica Franciæ sanctione, & illius confutatione. pag. 41
- 28 De Decimis, quas Principes seculares à seipsis, vel prætextu cõcessionis Pontificiæ, in suos vsus exigunt: et circa id, verba Alberici Rosati contra dictorum secularium Principum auaritiã; & de malo exitu, quem solët habere gesta principum eorundem. pag. 41
- 29 De concordatis inter Leonem Papam X. & Franciscum Regem illorumquẽ aduersus Duareni Iureconsulti obiectum, defensio. pag. 44
- 30 Contra dictam Franciæ pragmaticam, verba ex oratione dicti Petri Episcopi Brixinensis, nomine dicti Papæ Eugenii, coram Carolo vii Rege Franciæ habita. pag. 45
- 31 Contra eandem pragmaticam, Heliæ Turonen. Archiepiscopi (qui fuit etiam consiliarius Ludouici xi. Regis Franciæ) verba sumpta ex libello per eum in confutationem dictæ pragmaticæ edito. pag. 48

Tertia pars, quæ continet usum secundum quem Annata solvuntur, habet regulam affirmati-
uam, à qua excipiuntur multi casus, pro qui-
bus Annata uel omnino non soluitur, uel eius
solutio in dié certum differtur, aut in alicuius
conditionis euentum suspenditur. pag. 53

E R R A T A.

- Pagina 2. ver. 5. quodi nter; quod inter.
Pag. 13. ver. 24. qui accipiebant; quia.
Pag. 24. ver. 2. pro illis soluitur Annata: pro illis
non soluitur.
Pag. 26. ver. 23. obieftis: obieftis. Ibidem uer. 29.
obieftio; obieftio.
Pag. 27. ver. 5. extortionem: extorfionem.
Pag. 30. ver. 17. Iurisconsultibus: Iurisconsultus.
Ibidem ver. 18. Brifinensis: Brixinensis.
Pag. 31. ver. 25. iuxta: iusta.
Pag. 36. ver. 3. ignorantia, adetegitur: ignorantia
detegitur.

HA 22 AM 11 MA

DE MATERIA ANNATARVM.

AD ILLUSTRISSIMUM ET
REVERENDISSIMUM D. CAROLVM

Cardinalem Borromeum, Sermo,
ANTONII MASSAE Galefii Ciuis Romani.

es Carlos
Borromeo
Arzobispo de
Milan

DE Annatis, Carole Borromee Cardinalis Amplissime, fortasse uideri poterit conuenienter esse dictum, si toto sermone in tres quasi partes distributo, prius ponantur illa, ex quibus rei de qua agitur, haberi possit

plena cognitio: Deinde probetur Annatarum exactionem, ex parte Pontificis iustam, & illarum solutionem, ex parte obtinentium beneficia debitam esse: Postremo describatur usus, qui in illarum exactione, & solutione seruatur.

1 Pro sufficienti autem Annatarum cognitione, sciendum est, duas esse illarum species; quæ quoniam diuersam habent originem, & dissimilem proportionem; ideo titulum Tractatus, plurali nomine Annatarum, uisum nobis est præponi debuisse. Quia tamen una est ambarum causa prima, & ambæ de primi anni uacantium beneficiorum fructibus debentur, idcirco unum & idem Annatarum nomen uidentur accepisse. Altera ergo species est eorum, quæ proprie dicuntur commune, & minuta seruitia. Altera generis nomen retinens, appellatur Annata.

2 Commune seruitium, est quantitas certa pro uno quoque

A

Episcopatu, uel Monasterio Consistoriali, secundum taxationem antiquam, alias à Ioanne xxy Pont. moderatam soluenda; quæ ideo Commune seruitium appellatur, quia eius dimidium datur Papæ. reliquum Collegio Reuerend. Cardinalium, quod inter ipsos Cardinales præsentibus diuiditur. Illa uerò quæ specialiter, & propriè retinet nomen Annatæ, soluitur pro alijs, ultra Episcopatus, & Monasteria Consistorialia, inferioribus beneficijs, & est dimidia pars ueri annui ualoris fructuum beneficij uacantis, quæ tota ipsi Papæ relinquitur. Minuta uerò seruitia sunt quinque portiunculæ, quæ secundum proportionem Taxæ fructuum Episcopatus, uel Monasterij, inter certos Papæ ministros, & officiales distribuuntur.

Communis, & minorum seruitiorum origo est antiquissima, ita ut eius initium ignoretur, et eorum solutio nunquam fuerit in dubium reuocata ante Concilium Constantiense. Vbi in quadragesima Sessione die sabati 30 Octobris 1417 celebrata sub hoc titulo, uidelicet. Reformationes fiendæ per Papam unà cum Concilio, antequàm Concilium dissoluatur. Inter alia capita, de quibus proponitur faciendam esse reformationem, sunt hæc uerba. Item de Annatis, Communibus seruitijs, & minutis; quid autem fuerit hac de re in Concilio determinatum, dicitur inferius, ubi de iustitia exactionis loquemur. Altera uerò species, quam Annatam appellari diximus, initium habuit a Bonifacio, eius nominis Papa nono. Et quoniam taxatio Episcopatum, et Monasteriorum supra dicta, non fuit ab initio facta, nisi pro tertia parte ueri fructuum ualoris, qui prius nescitur à quo pontifice, deinde per Commissarios à Ioanne xxij. missos, inuentus fuit, & Annata proximè dicta, non sol-

*exuag. cum ad
saec. sancto. de
uexboz signif.*

uitur nisi pro medietate ueri ualoris, qui per singulos impetrantes exprimitur: Hinc uidere est, non propterea dictas esse Annatas, quod complectantur totos Anni fructus; sed uel quia (ut ante dictum est) ratione primi anni fructuum soluentur, uel quia dicta Annata per Bonifacium ix instituta, successit in locum reservationis, quam antea facere solebant Pontifices pro Romanæ Ecclesiæ necessitatibus, de fructibus, & prouentibus unius anni beneficiorum, quæ exinde usque ad Triennium, uel quinquennium, aut aliud tempus, in certis designatis prouintijs, uacarent; quos pro se, & Camera Apostolica, destinatis collectoribus, percipiebant: cuiusmodi exemplū est in Extrauaganti Ioannis xxij quæ incipit, cum nonnullæ. sub titulo de præben. inter communes.

Ignoratio autem diuersitatis dictarum specierum, errare fecit multos, qui tam pro annatis, quàm contra Annatas, à tempore dicti Concilij Constantiensis, in præsens usque scripserunt; arbitrantes omnia esse unum & idem; ita ut impugnantes Annatas, contra omnes species, usi fuerint argumentis, quæ duntaxat contra inuentam à Bonifacio ix uel contra illas reservationes fructuum primi anni, de quibus mentio fit in dicta Extrauaganti. Cum nonnullæ. à rellē intuentibus, opponi potuissent. Defendentes uerò Annatas, opinionem suam fundauerint potissimum, ex inferius recitanda narratione Ioannis Andreae in. c. Inter cætera. de offi. ordin. & alijs auctoritatibus, & argumentis, commune, & minuta duntaxat seruitia concernentibus. Itaq; merito laudabilis, in omnibusq; scientijs memorabilis uides tur esse sententia Socratis, qui (auctore Xenophonte) affirmauit, illos qui scirent quid unaquæq; res esset, posse et alijs exponere, qui uerò nescirent (aiebat) non mirans

dum esse, si & ipsi fallerentur, & alijs erroris causa fierent.

Videtur autem, pro præmissorum, & aliorum inferius dicendorum, clariori intelligentia, operæpretium fore, ut hic dicamus, quot exactionum genera soliti sint Romani Pontifices antiquitus de beneficiorum fructibus facere. Ea uerò maiori ex parte colligi possunt, ex decreto quodam facto per Carolum VI Francorum Regem, in suo Parisino parlamento, sub die xi Septembris, anno Domini 1406, Vbi, proposita satis prolixa querela contra Benedictum xiiij Antipapam, cui ipse Rex, & Regnum suum, certis annis tanquam uero Pontifici, obedientiam præstiterant; subiungit uerba, ex quibus in summa colliguntur sex genera exactionum, quæ ibi appellantur grauamina. Ait enim. Sed Bene dictus supradictus, neque modum, neque pondus, neque mensuram in Ecclesia, & Ecclesiæ subiectis obseruare consueuerat; quin magis ipsos iugis, & seruitutibus importabilibus præmens; A nonnullis Defunctorum successoribus spolia auferendo; Ab alijs Prælaturarum, & beneficiorum uacantias extorquendo; A quibusdam exigendo arrerazgia, tanquam debita præteritorum, & incognitorum temporum; A beneficiatis suorum, quæ de nouo obtinebant, beneficiorum primam expetendo, & percipiendo annatam; Ab his, qui tempore subtractionis obedientiæ dudum sibi per nos, et Clerum Regni, ac Delfinatus nostrorum, factæ ad prælaturas, seu dignitates, aut alia Ecclesiastica beneficia, promoti fuerant, fructus (quos dictæ subtractionis tempore male perceptos fuisse dicebat) recipere enitendo; Et procuraciones capiendo Prælatis, Archidiaconis, & alijs ordinarijs pro uisitatione debitas; Alijsquè exactionis

Verba ex decreto Caroli vi Francorum Regis.

bus, & extorsionibus indebitis adegerat, etc.

Animaduertendum est, quod inter ipsa grauamina, di-
 Etus Rex non posuit commune, & minuta seruitia: neque
 8 decimas, quæ antea solebant etiam per Pontifices, tam pro
 se, & Sede Apostolica, quàm pro alijs, & aliorum utilita-
 tem imponi, & præcipue in ipso Regno Franciæ ad Res
 gum pro tempore commoditatem; ut habetur in Clem. se-
 cunda. de decimis; & ibi per glos. & de uicesima, triennio
 pro succursu Terræ sanctæ persoluenda, per Alexan-
 drum tertium imposita, de qua habetur mentio per Hono-
 rium iij. in c. ultim. de uoto, & uoti red. cuius constitutio
 nis, integrè exemplum ponit Hostien. in c. ad liberandum.
 de Iudæis. Itaque censendum est, dictum Carolum Regem
 hæc intacta dimisisse, quoniam ea non habebat pro iniustis
 exactionibus, prout illo eodem anno, cum defuncto Romæ
 Innocentio vii, creatus esset Gregorius xij, Rex ipse cum
 suo regno dictum Gregorium pro uero Pontifice agnoscen-
 tes, ab eo acceptauerunt decretum reductiuum dictorum
 seruitiorum, & annatarum: cuius hæc sunt uerba. S. D. N.
 Gregorius, diuina prouidentia Papa xij, pensatis guerra
 rum cladibus, atque uarijs dispendijs, quibus (proh dolor)
 Franciæ regnum his temporibus concutitur: pio ei compa-
 tiens affectu, non uult, nec intendit leuari, seu percipi,
 ultra medietatem fructuum primi anni, seu communium,
 & minorum seruitiorum, Ecclesiarum, seu Abbatiarum
 quæ in ipso Regno, & patria Delfinatus uacabunt, usque
 ad quinquennium: quam medietatem uult leuari, atq; exolui
 pro me dia parte infra octo menses, à die habitæ possessionis
 pacificæ computandos; pro alia uerò medietate, intra alios
 octo menses subsequentes: & idem uult, & intendit obser-

Constitutio Gre-
 gorii xii super re-
 ductione taxæ ec-
 clesiarum, & mo-
 nasteriorum rez-
 gni Franciæ.

uari circa iam promotos, & assumptos à tempore assumptionis eiusdem; nec debitum huiusmodi in successorem in Ecclesia, uel Monasterio transeat. Et si bis, aut pluries infra eundem annum, una Ecclesia, uel Monasterium uacauerit; uult & ordinat, quòd non soluantur commune, & minuta seruitia nisi semel. De cæteris autem dignitatibus, personatibus, & beneficijs secularibus, & regularibus quibuscunque, quæ auctoritate Sedis Apostolicæ conferentur (præterquam uigore gratiarum expectatiuarum, aut causa permutationis) soluat^r taxa secundum moderationem extra uagantis. suscepti regiminis. Domini Ioannis xxij, pro medietate infra sex menses, à die possessionis pacificæ computandos, & pro alia medietate infra alios sex menses subsequentes. Et debitum huiusmodi ad successorem in beneficio non transeat, nec aliquid soluatur de beneficio quod ualorem xxiiij Florenorum de Camera, non excedit. Et de Monasterijs Monialium nihil penitus soluatur. Quæ omnia in præsentⁱ capitulo contenta, locum habeant pro tota natione Gallicana; excepta duntaxat remissione communium, & minorum seruitiorum, debitorum ratione temporis præteriti; quæ remittuntur pro medietate, soluentibus aliam medietatem infra sex menses, quæ debita soluantur collectoribus in Gallia, qui tamen non habeant aliquam coercionem: uel alibi ubi Dominus noster disponet.

Proxime autem recitata constitutio Gregoriana, licet pro quinquennio tantum facta fuerit; usque in præsens est obseruata; excepto illo tempore, quo uiguit pragmatica sanctio, de qua latius erit inferius dicendum. Hincquè in Cancellaria Apostolica inoleuit distinctio Ecclesiarum, & Monasteriorum Regni Franciæ, si sint (ut ipsiloquuntur)

in patria reducta, uel ne: Intelligunt enim, esse patriam re-
ductam omnes illas Dioceſes, quæ tempore factæ prædictæ
conſtitutionis Gregorianæ, erant ſub temporali dominio
Regis Franciæ; quæ habentur indice Alphabetico, in libris
ipſius Cancellariæ deſcriptæ.

Animaduertendum eſt pariter, quod inter dicta ſex gra-
uamina præſatus Carolus vi, minus poſuit dimidiam anna-
tam à Bonifacio ix, ut antea dictum eſt, inſtitutam. Nec
enim opus erat de illa mentionem facere, quæ non à præſa-
to Benedicte, ſed ab illius æmulo Bonifacio, fuerat inſtituta:
& ad ipſum Franciæ regnum nondum peruenerat. paucis
enim annis antea, fuerat Romæ per Bonifacium edita, quo
tempore Auinioni ſe debat Clemens vi Antipapa, cui tan-
quam uero Papæ obedientiam præſtabant Galli, prout cer-
to tempore præſliterunt etiam Benedicte, de quo ſupra di-
ctum eſt, in locum dicti Clementis deſuncti, ſuffecto. Sunt
autem ipſius Bonifacianæ conſtitutionis poſt proœmium uer-
ba hæc. Ad inſtar etiam nonnullorum prædeceſſorum noſtro-
rum Romanorum Pontificum, qui primas annatas nonnul-
lorum beneficiorum eccleſiaſticorum, diſpoſitioni Apoſtolice
reſeruarunt medietatem fructuum, reddituum, & prouen-
tuum primi anni, omnium, & ſingulorum beneficiorum Eccle-
ſiaſticorum, ſecularium, & regularium, cum cura, & ſine
cura, exemptorum, & non exemptorum, etiam ſi dignitates,
perſonatus, & officia, ac canonicatus, & præbendæ, etiam
ſi Canonicatus, & portiones Eccleſiarum, in quibus certus
Canonicorum numerus, & præbendarum diſtinctio, non
habeatur, exiſtant: de quibus in antea prouidebimus, ſeu
ſpecialiter prouideri mandabimus: & quorum collationes,
inſtitutiones, ſeu electiones, confirmari mandabimus, ac

Verba Bonifacii
ix, ſuper inſtitua-
tione dimidiæ An-
natæ.

certis impedimentis non obstantibus, ualere decernemus: nec non etiam huiusmodi beneficiorum, quæ expectantes uigore literarum expectatiuarum, sub quacunque forma concessarum eisdem, dum uacabunt, canonicè acceptabunt; nec non etiam aliorum quorumcunq; beneficiorum huiusmodi, ad quæ, qui eligètur, seu præsentabuntur, confirmationes, et institutiones auctoritate Apostolica consequentur; dispositioni Apostolicæ reseruamus, illosque prædictæ Cameræ, pro huiusmodi oneribus commodius supportandis, applicamus. Et breuitatis causa omissis multis clausulis, inferius declarat, dictam mediam annatam, esse soluendam ex omnibus emolumentis (distributionibus panis, & uini exceptis) quodq; si pluries infra annum contingat beneficium uacare, non propterea pluries, sed semel tantum, dicta media annata percipiatur: Et insuper quòd ea reseruatio non extendatur ad beneficia, quorum fructus etc. annum ualorem xxiiij florenorum auri de camera non excedant.

Ex cuius constitutionis uerbis, alijsq; superius recitatis, 10 clarè patet, id quod antea dixi, mediam annatam prædictam quæ à tempore dicti Bonifacij citra, exacta fuit, et exigitur, diuersam esse speciem à communi, & minutis seruitijs: & quòd ante dictam Bonifacij constitutionem, sub appellatione Annatæ, seu Annatarum, non comprehendebantur, neque intelligebantur comprehendi dicta seruitia commune, & minuta: sed solummodo illi fructus primi anni beneficiorum uacantium intra certum tempus, quos Pontifices sibi consueuerant reseruare. Et illa uerè appellari poterant Annatæ, cum reseruatio fieret de uniuersis fructibus primi anni: Et consequenter quòd improprie dicta Bonifaciana medietas, et seruitia prædicta, dicuntur esse Annatæ, cum non capiant omnes

omnes fructus : ac postremo patet , dictam Bonifacij dimidiam , successisse in locum illius integræ , de qua in extrava-
gantia cum nonnullæ : & alijs superius citatis , fit mentio ,
quod clarius demonstrant , ipsius Bonifacij uerba , dicentis .
Ad instar nonnullorum prædecessorum nostrorum , qui pri-
mas Annatas nonnullorum beneficiorum dispositioni Apo-
stolicæ reseruarunt , medietatem fructuum etc. dispositioni
Apostolicæ reseruamus . & magis etiam declaratur ex effe-
ctu , quia non est dare exemplum , quod post dictam Bonifa-
cianam constitutionem , Romani Pontifices amplius fecerint
reseruationes illas uniuersorum fructuum , quas primas an-
natas appellabant .

Patet etiam , collatione facta , quod prædictum Gregorij
xij. decretum , super reductione gallicana factum , prout
duas habet partes , ita ad dictas duas species est referen-
dum . In prima enim parte apertis uerbis loquitur de com-
munibus , et minutis seruitijs duntaxat , circa quæ Bonifacius
nihil immutauerat . In secunda uerò parte ibi , De cæteris
autem dignitatibus etc. loquitur , & disponit de media an-
nata per Bonifacium , quo ad alia , præter Episcopatus &
Abbatias , beneficia (ut prædictum est) instituta : quod
absque dubio lectori patet ad literam , & est conforme con-
stitutioni Bonifacianæ , præterquàm ubi Bonifacius uult sol-
ui etiam pro beneficijs uigore gratiarum expectatiuarum ,
acceptandis : quod Gregorius remouet , & addit non debe-
re solui etiam pro permutatis , neque pro Monasterijs mo-
nialium : quæ Gregorij moderationes usu receptæ seruan-
tur , ut suo loco inferius dicitur .

Cum uerò ex iam dictis uideatur absoluta esse prima
pars , in qua propositum erat dicere illa , ex quibus rei de

B

qua agitur, haberi possit plena cognitio : cum docuerimus, uniuersum Annatarum, quæ nunc exiguntur, nomen, in duas esse distributum species : quarum unam, diximus complecti commune, & minuta seruitia Episcopatum, & Abbatiarum; Alteram uerò diximus esse, illam dimidiam ueri ualoris à Bonifacio ix. institutam, quæ pro inferioribus beneficis exigitur; Consequens est, ut aggrediamur alteram partem; doceamusq; utriusq; speciei iustam, & licitam esse exactionem. In qua parte, ne incidamus in eandem confusio-
nem, & perplexitatem, in quam uidemus incidisse illos, qui cunque hætenus hac de re tractauerunt, distincte procedendo, dabimus operam, ut probemus iustitiam prius communis, & minorum seruitiorum, deinde ipsius Bonifacianæ medietatis. Ac primùm uidetur esse conueniens, ut eorum dicta, & rationes referamus, qui scripserunt contra annatas. Inter quos, cum sit antiquior, & (salua aliorum pace) dignior, Ioannes Gerson Theologus certè egregius, Vniuersitatis Parisiensis Cancellarius, qui scripsit dum Constantiense Concilium celebrabatur; eius sententia uidetur primo loco esse ponenda. Is enim sub titulo tractatus de simonia ponit hæc uerba.

Super materia Simoniacæ labis in collatione beneficiorum per Papam, resoluendo materiam ad radicem scripturæ sacræ, qua dimissa, percurrere ramos opinionum particularium, sine caret; Ponitur hæc unica conclusio. Simoniaca labes, contra ius diuinum; uel de simoniaca specie suspectum est, in conferente beneficium ecclesiasticum (etiam si sit Papa) exigere, uel extorquere à beneficiando, promptam pecuniam, sub titulo primorum fructuum, ac impedire possessionem, & officiationem suam, quousq; soluerit illa

lam pecuniam . Eam conclusionem præfatus Doct̃or nititur probare cum certis suppositionibus ; quæ in fact̃o non sunt ueræ : & ipse prædicta rei ignoratione ductus , conclusio- nem illam posuit : & si rem prout uerè se habet sciuisset , eam conclusionem ita non posuisset , ut colligitur ex ipsius responsionibus , ibidem per eum factis , ad argumenta defen- dentium annatas , & ego inferius loco suo conabor demon- strare .

- 13 Opponitur secundo loco, auctoritas Concilij Basiliensis, cuius, in decreto fact̃o sub titulo, de Annatis, hæc sunt uer- ba. Sacrosancta generalis Sinodus etc. statuit quòd tam in Curia Romana, quàm alibi pro, seu in confirmatione ele- ctionum, permissione postulationum, præsentationis etiam à laicis faciendæ, institutione, installatione, & inuestitura de Ecclesijs, etiam Cathedralibus, & Metropolitanis, Monasterijs, & dignitatibus, beneficijs, officijsq; ecclesia- sticis, quibuscunque; nec non ordinibus, sacra, & bene- dictione, ac pallio, de cætero nihil penitus ante uel post exi- gatur ratione literarum, bullæ, sigilli, annatarum, commu- nium, & minorum seruitiorum, primorum fructuum, de- portuum, aut sub quocunque alio titulo, colore, uel nomine; prætextu cuiusuis consuetudinis, priuilegij, uel statuti, aut alia quauis causa, uel occasione, directè, uel indirectè, solum scriptoribus, abbreviatoribusq; , & registratoribus literarum, seu minutarum, pro ipsorum labore; competenti salario soluendo.

Decretum Basiliense.

- 14 Tertio loco qui contra Annatas, quasi inuectiuam, à suo proposito digressus fecit, est Cosmus Guinier, qui scripsit glossas in pragmaticam Gallicæ sanctionem, & sub titulo, de Annatis, in glossa uerbi Annatarum; ponit sequentia

B ij

uerba, quæ licet proluxa, uisum mihi est, hic tota describere; quoniam ex eis, absque alia nostra confutatione, apparere poterit, eum fuisse hominem parum prudentem, & ea de quibus loquebatur ignorantem, magnumq; assentatorem, captantem solummodo gratiam nationis gallicæ; tunc quando incobabatur per Iulium secundum Pontificem Lateranense Concilium; citatis Galliæ prælatis super dictæ pragmaticæ reuocatione faciendæ. quod benè animaduertit doctissimus olim Iacobus Simoneta Rotæ Auditor; qui postea, suis exigentibus meritis, factus fuit Cardinalis, & in 62. q. sui tractatus, de reservationibus ait. Non omitto, quod quidam Doctor Gallicus in quodam opusculo super pragmatica sanctione, licet in sensus Pontificiæ potestati, & fauens in omnibus pragmaticæ sanctioni prohibenti reservationes; tamen secure tenendum esse dicit, quod si Papa etc. Eius ergo doctoris hæc sunt uerba. Annatarum sic uulgariter dictarum, quia per annum, emolumenta beneficiorum percipiuntur, & adhuc hodie percipiuntur in Curia Romana, et alibi; & de ipsis notatur in Clem. Quia regulares. §. præmissa. de supplen. negli. prælat. & dicuntur Annalia in extrauaganti Ioannis xxij. suscepti. & uacantia. infra cod. §. item ex nunc. & ante tempora Ioannis xxij, raro uel nunquam exigebantur. Sed ipse Papa Ioannes, per extrauagantem, cum nonnullæ. in qua supponit aliam prius fecisse, & se. refert; asserit fructus primi anni Ecclesiarum cathedralium uacantium, ad triennium in aliquibus orbis partibus, pro necessitatibus Romanæ Ecclesiæ, suæ Cameræ reseruasse. Sed quod temporaliter ab aliquibus Ecclesiis duntaxat, pro necessitate temporis ab eo exactum fuit, in perpetuum, & ad omnes Ecclesias postea à Bonifacio nono, qui primus

Verba glossatoris
pragmaticæ.

indifferenter Ecclesiasticis beneficijs, Annatarum usum im-
 posuit, extensum est. Contra totius iuris diuini, & humani
 dispositionem: I. q. I. & .q. ij per tot. et iuribus supra alle-
 gatis. Nonne scriptum est, neminem concutialis etc. xxij
 q. I. militare. & quod gratis accepistis, gratis date. Nunz
 quid Simon magus, cum gratiam spiritus sancti emere uelz-
 let, damnationis suæ sententiam à Petro audiuit. pecunia
 tua tecum sit in perditionem I. q. I. qui studet. Et qui sunt
 illi, qui dant & recipiunt annatas, nisi ementes, & uenden-
 tes in templo? quos Christus ab illo eiecit I. q. I. Vides.
 Etiam ex euentu solo damnandæ sunt: nam ex hoc, indigni,
 & qui plus pecuniarum habent commouentur: & dignus
 est prælatura, cui non actionis meritum, sed copiarum præ-
 mia suffragantur. Vnde restat ut nihil sibi in Ecclesiasticis
 honoribus grauitas, nihil sibi defendat industria; sed totum
 auri profanus amor obtineat I. q. I. fertur. l. si quenquam
 C. de Episcop. & Cler. Pro solutione annalium plerunquæ
 mobilia etiam preciosa Ecclesiarum uenduntur: parentes
 promotorū pecunijs exhausti destruuntur; materia exigen-
 di à subditis paratur, ut quotidie uideamus promotos, à subdi-
 tis pecunias sub uelamento iucundi aduentus, quem tristem,
 & mæstum potius dixerim, exigere. Vnde boni propheta:
 olim munera prophetiæ non accipiebant, sed stipem taber-
 naculi; mali autem qui accipiebant, prophetia, quæ donum
 Dei erat, in diuinationem, quæ diabolica est, conuertebat-
 tur. Quid aliud colligitur nisi (ut ait Hieremias) idcirco
 propter uos Sion quasi ager arabitur, & Hierusalem in
 custodia pomerij erit I. q. I. iudices. Et dicit Ioan. Andrea,
 in cap. inter cætera: de offic. ordin. quod optaret, quod Cur-
 ria reciperet uigesimali partem reddituum clericorum tot

tius orbis ad sustentationem Papæ, & Cardinalium; & nihil recipi, uel exigi posset pro communibus seruitijs, & fructibus primi anni, quos recipit à Prælatibus, quos promouet; exceptis salarijs laborantium, puta scriptorum, & similibus: Et tunc prouideret legatis, & nuntijs, quos mittit de prædicta quota, & abstineretur ab Annatis, & exactione decimarum, & similibus; & quòd de hoc fuit factus sermo in Concilio Viennensi: sed deliberauerunt prælati ibi assistentes, non facere, & forè bene, ut dicit Ioan. Andree, quia tanta uiget insatiabilis cupiditas, quod si hoc fieret; & istud, & illa perciperent.

Falsò ponit

Hæc etiam falsò ponit.

Postremò sunt quidam Nicolaus Clamengius, & alij, re, 15
& nomine obscuri, qui etiam tempore Constantiensis concilij scripserunt; qui in summam nihil aliud dicunt, nisi quod annatarum receptio est simoniaca: ad quod eis unà cum Gersono inferius respondebitur. Addunt præterea inuisum quoddam argumentum, quod ipsi appellant à sufficienti enumeratione, dicentes: quicquid à Romano Pontifice de beneficiorum fructibus percipi potest; id aliquo iure fieri necessè est; id enim possumus, quod iure possumus, ut regula iuris loquitur: Medij autem fructus nullo iure percipi possunt, neque neutrali, neque diuino, imò addunt, nec de iure est pontificio, quia id, ubi euoluas omnium Pontificum iura, nunquam inuenies. Ultimo loco, ad excludendum antiquissimam communium, & minorum seruitiorum consuetudinem, addunt anilem quandam fabulam: dicentes, audiuisse à Romanis Ciuibus antiquioribus, quod illi etiam affirmarent à progenitoribus intellexisse, quòd præscis temporibus ueniebant quidam Episcopi de remotis, ut in sancto Petro, & de manu sui Vicarij consecrationem acciperent;

quorum aliqui propter solemnitatem, & laborem consecrationis; gratiosè papæ, & Cardinalibus prandium persoluebant. 1. q. 2. placuit. Et quia comedere simul tediosum erat, quandoque Cardinales gratiosè prandium in pecuniam commutabant. Alius uerò, ut uideretur minus ineptus, eandem fabulam aliquanto cautiùs refert his uerbis. De uacantibus uerò, & fructibus primi anni maiorum prælaturarum, Abbatialium uidelicet, & Episcopialium; nullum aliud initium fuisse uidetur, quàm uoluntaria, & gratuita oblatio quorundam, qui in discordia ad Abbatialem uel cathedralē Ecclesiam electi, dum prosequerentur causam in Curia per appellationem ad eam factam, per eum, qui obtinendo finalem uictoriam promouebatur, siue eligebatur, et talis oblatio, & gratuita datio, iuxta uulgare italicum dicta fuit seruitium; & secundum Alemānos propina dicitur; et dicta fuerunt seruitia communia, quia communiter inter eos diuidebantur; eo quòd singulos quibus dare uolebat, non conuocabat, & singulis dare fuisset nimis onerosum, ijs qui tunc aderant in publico consistorio; sed postmodum deductum est in consistorium secretum; quòd tamen fuerat, & erat simoniacum, uel multum de simonia suspectum, & species mali crudelis, etiam si prætextu consuetudinis.

16 Hæc cum sint, quæ contra annatas adducuntur; consequens est, ut quæ pro illarum defensione occurrunt exponamus; deinde, ut prædictis obiectionibus respondeamus, tueamur, quæ propositam conclusionem, quòd commune, & minuta seruitia, iuste, & tanquam uerè debita per sedem Apostolicam exigantur. Idem postea facturi etiam de altera specie quæ dicitur Annata.

17 Sed pro maiori dicendorum euidentiâ, oportunum uide-

tur esse, ut ante omnia declaremus uocabula diuersarum
 exactionum, per eandem Sedem Apostolicam ex fructibus
 beneficiorum fieri solitarum; Quarum omnium similis est
 antiquitas: ita ut certum tempus inity illarum non habeas-
 tur; præterquam annatæ illius à Bonifacio nono, ut dixi,
 institutæ. Nam antiquam illam, in cuius locum subrogatam
 esse diximus prædictam dimidiam Bonifacianam, quæ
 etiam primorum fructuum uocabulo nominabatur; falsò dis-
 cunt à Ioanne xxij esse introductam; quòd ex ipsis Ioannis
 Andreæ uerbis, per dictum glossatorè pragmaticæ recitatis,
 appareat contrarium: Siquidem ipse Ioannes Andreæ, lo-
 quens de tempore Concily Viennensis, & sic ante pontifi-
 ficatum Ioannis xxij, dicit, quòd optabat, ne aliquid posset
 exigi pro communibus seruitijs, & fructibus primi anni; qui
 fructus primi anni intelligi non possunt de prædicta dimidia
 Bonifaciana; quæ nondum fuerat introducta, & quæ non
 capit fructus sed dimidiam duntaxat fructus primi anni.
 Et ad hoc propositum, Roberti Gagmai, in ipsius Caroli vi
 uita, de Clemente vii loquentis, inter alia sunt uerba hæc.
 Exigebantur præterea à Clero decimæ; & de maioribus
 Ecclesijs, dum Pastore orbatae erant, primi anni prouentus
 legebantur; id annatam uocant, quam Cameræ Apostolicæ
 deberi Romani contendunt. Habemus ergo iam tria gene-
 ra exactionum papalium, uidelicet commune, & minuta
 seruitia; Fructus primi anni, quæ à nonnullis Annata dice-
 batur; & dimidiam illius loco (ut dixi) à Bonifacio sur-
 rogatam. Quartum genus, de quo dictus Carolus vi Rex
 fecit mentionem, sunt spolia defunctorum, quòd etiam esse
 antiquissimum, & quòd pro illis exigendis habebant Pon-
 tifices in prouintijs collectores, prout adhuc habent, colligi
 potest

potest ex Conf. Ioan. Calderini 1. sub titu. de peculio clericorum; qui etiam scripsit ante Concilium viennense; & ex decisione Aegidij Bellameræ 755. Et Bernardi Bisigneti, de solutionibus. decis. unica, duplicata in antiquis 756. Quinto loco est aliud genus illarum, quas dictus Carolus vi appellat uacantias; quod uocabulum etiam pluries inuenitur positum in dicta pragmatica sanctione: Et dicuntur aliter fructus medijs temporis; prout eos ita nominat Concilium Constantiense, loco inferius citando; idest qui percipiebantur à morte possessoris beneficij, usque ad tempus factæ de alio successore prouisionis; & de hoc loquitur Glos. in clem. 1. §. præmissa. super uer. reuocari. de suppl. neglig. prælat. quod etiam nunc in plerisque prouintijs est in usu. Sexto erant, & sunt decimæ, quas consueuerunt Pontifices imponere, atque indicere dandas sibi, uel alicui principi seculari de mandato ipsius, quas Abbas antiquus Hostiensis, Ioannes Andrea, & Henricus, grauissimi doctores, in capitulo primo, de decimis, dicunt esse loco illarum decimarum, quas in lege antiqua leuitæ præstabant sacerdotibus. Quarum usus quoque est antiquissimus; ut patet ex Clem. ij. facta per Clementem v. in dicto Concilio Viennense. & per Extrauagantem Bonifacij viij incip. declarationes: sub titulo, de decimis inter communes: in quibus dicti Pontifices, de ipsis decimis, & de illarum collectoribus à Pontifice missis loquuntur, tanquam de re antiqua, & notissima. Alia erant præterea, quæ necesse non est hic describere. Præcedentia autem ideo retuli, quia, (ut superius dixi) propter ipsorum ignorationem, de eis, & qui scripserunt pro annatis, & qui contra eas, confuse locuti sunt.

18 Primum ergo & solidum fundamentum pro Romano

C

Pontifice super communi, & minutis seruitijs, est ipsa anti-
quissima consuetudo tanti temporis, quod illimet, qui con-
tra scripserunt, ad antiquas fabulas negotium referre stu-
dentes, eius immemorabilitatem fassi fuerint; quæ tanti
temporis obseruata consuetudo, quantum ualeat, inferius in
refutatione argumentorum aduersæ partis conuenienter
dicetur.

Secundo loco accedit auctoritas Concilij Viennensis, in
quo, secundum testimonium Ioannis Andreae, licet habita
fuisset mentio de seruitijs ipsis tollendis, tamen præualuit
sententia quod remanerent. Sed hic nolo prætermittere
quin detegam, quàm parû fideliter à prænominato glossato-
re pragmaticæ (prout moris est omnium eorum qui magis
pro sua pertinacia, quàm pro ueritate tuenda scribunt) rela-
ta, & ad propositum suû deprauada, et detorta fuerint uer-
ba Ioannis Andreae, quæ sunt huiusmodi. In glos. ultima,
in fine dicit Hostiensis, quod Romanam Ecclesiam excu-
sat necessitas, quia nec de suo posset omnibus providere.
Item priuilegium de antiqua consuetudine iam obtentum;
& dicit quod Episcopi conantur etiam hoc imitari, quod esse
non debet, ut in decretali 1. de temporibus, ordinandorum.
& de re iudicata, in causis; Pluries clamauit intantum, quod
de hoc fuit sermo in Concilio Viennensi, quod optarem, quod
Curia reciperet uigesimam reddituum Clericorum totius
orbis, ad sustentationem Papæ, & Cardinalium, et nihil
exigi, uel recipi posset pro seruitijs prælatorum, quos promo-
uet; exceptis taxatis salarijs laborantium; puta scriptorum,
& similium; & tunc provideret Legatis, & Nuntijs,
quos mittit, de prædicta quota, & abstineret ab exactione
fructuum primi anni, Exactionibus decimarum, & similis

Verba Ioan-
nis Andreae.

bus, quæ modo pullulant. Sed deliberauerunt Prælati in Concilio, non facere, & fortè bene, quia tanta uiget infatigabilis cupiditas, quod si hoc fieret, & istud, & illa perciperent.

Quibus uerbis collatis cum illis, quæ posuit Glossator prædictus; apparet quòd idem glossator, ubi Ioannes Andreae dicit, quòd optaret nihil exigi per Curiam Romanam pro seruitijs Prælatorum quos promouet; idem Glossator de suo capite addendo, falsò dixit, pro communibus seruitijs, et fructibus primi anni; cum textus Ioannis Andreae, non habeat uerbum, Communibus; neque uerba, Et fructibus primi anni. Et inferius, ubi Ioannes Andreae dicit, similiter optauisse quòd Curia abstineret ab exactiōe fructuum primi anni, et de cimarum etc. dictus glossator, loco illorum uerborum, ab exactiōe fructuum primi anni, posuit uerba, ab annatis, confundendo hoc modo communia seruitia, cum annatis & fructibus primi anni; cum Ioannes Andreae in principio, dixerit separatim de seruitijs, & inferius (sciens quòd res erant diuersæ) dixerit de fructibus primi anni, quorum loco (ut dixi) subrogata est dimidia Bonifaciana, de qua non potuit loqui Ioannes Andreae, cum nondum natus esset Bonifacius.

20 Tertio loco, accedit etiam auctoritas Concilij Constantiensis, in quo expressè Commune, & Minuta seruitia, & Annatae fuerunt approbatae, quod colligitur hoc modo. Die sabbati 30 Octobris, anni Domini 1417. & in quadragesima eiusdem Concilij sessione; sub hoc titulo. Reformationes fiendæ per Papam una cum Concilio, antequàm Concilium dissoluatur. Ponuntur decem, & octo articuli, super quibus faciendæ esset reformatio ecclesiæ in capite, et

C y

in membris, & Curia Romana. Primo, de numero qualitate, et natione Cardinalium. Secundo, de reservationibus sedis Apostolicæ, Tertio, de Annatis, communibus seruitijs, & minutis. Quarto, de Collationibus beneficiorum, & gratijs expectatiuis. Quinto, de confirmationibus electionum. Sexto, de causis in Romana Curia tractandis, uel non; Septimo, de Appellationibus ad Romanam Curiam. Octauo, de officijs Cancellariæ, & Pœnitentiariæ. Nono, de exemptionibus, & incorporationibus tempore schismatis factis. Decimo, de Commendis. Undecimo, de fructibus medij temporis. Et sic de singulis usque ad decem, & octo. Deinde creato interim Papa Martino Quinto, in Sessione Quadagesima tertia, die xxi Martij, tunc sequentis anni 1518 habita; fuerunt facta decreta reformationis, super nonnullis ex dictis decem, & octo articulis; & inter alios, super illo de exemptionibus, & illo, de fructibus medij temporis, quos in decreto desuper edito, Papa Martinus appellat fructus beneficiorum uacationis tempore obuenientes; de quibus dictum erat in undecimo articulo faciendæ reformationis prædictæ: Et nulla habita mentione Annatarum, & seruitiorum prædictorum, postremo loco in fine eiusdem 43 sessionis, ponitur decretum huiusmodi, uidelicet. Martinus etc. Decernimus, & declaramus, sacro approbante Concilio, per decreta, statuta, & ordinata, tam lecta in præsentis sessione, quam concordata cum singulis nationibus eiusdem Concilij, super articulis contentis in decreto, super reformatione fienda die sabbati xxx mensis Octobris proximè præteriti, promulgato; fuisse, & esse iam satisfactum. Ex quo decreto, per necessariam consequentiam infertur, quod circa annatas, & seruitia prædicta, et cerz

tos alios ex dictis 18 articulis, super quibus non fuit factum decretum aliquod; Concilio placuit, quod remanerent in statu pristino; quasi non indigerent reformatione: alioqui uerba illa, quod decreto, super facienda reformatione publica, erat satisfactum, non fuissent uera; quod non est dicendum.

21 Quarto, & postremo loco, stat pro ualiditate seruitiorum, & Annatae, de quibus loquimur, communis uniuersae Christianitatis (praeterquam nationis Gallicanae) consensus, usque in praesens, etiam reprobato Concilio Basiliensi, ut inferius loco suo dicitur, continuatus.

22 Ex quibus quatuor, & quolibet ex eis; cum satis probata uideatur esse iustitia, communis, & minorum seruitiorum; prosequendo quod polliciti sumus; idem demonstrandum est probari per eadem argumenta, de dimidia Annata Bonifaciana. Ergo supposita iuris maxima illa propositione; quod subrogatum, censetur esse eiusdem naturae, cuius erat illud in cuius locum fuit subrogatum; subintrat primum argumentum antiquitatis immemorabilis, cum (ut antea probatum est) reservationum illarum, fructuum primi anni (in quarum locum successit dimidia Bonifaciana) non habeatur initij memoria: Idem et secundum argumentum, de approbatione Concilij Viennensis, ubi Ioannes Andreae dicit, fecisse proponi mentionem exactionis fructuum primi anni, tanquam rei antiquae, & notae. Cum autem Annata Bonifaciana (ut saepe dictum est) non excedat dimidiam, proculdubio tenendum est, quod patres illi Concilij Viennensis, prout dimiserunt intactam exactionem omnium fructuum primi anni, multo facilius, & libentius id fecissent de dimidia.

Tertium uerò argumentum, de approbatione Concilij Constantiensis, dubium non habet, quin procedat etiam pro annatis; postquam in illo tertio articulo expresse, ac distinctè scriptum est de Annatis, communibus seruitijs, & minutis. Et dicendum est, Patres illos, sub uocabulo de Annatis, uoluisse intelligere de dimidia Bonifaciana, quæ iam uiginti quinque annis antea fuerat à Bonifacio instituta, & exigebatur.

Quartum quoque argumentum, de communi consensu omnium, circa Annatam Bonifacianam, exceptis Gallicana, & Anglica nationibus, continuato, pari modo in ipsa Bonifaciana locum habet: quod inferius in refutatione argumentorum pro parte contraria factorum latius patebit.

Primum ergo pro parte contraria argumentum, sumptum fuit ex auctoritate egregij Theologi (quem semper honoris causa nomino) Ioannis Gersonis: cui non oportet responsum aliud dare; nisi detegere, quod bonus uir deceptus fuit in facto ab illis, qui materiam contra annatas in Concilio proponebant: qui, & omnes alij successiue illos imitati, præsupposuerunt exactionem Annatarum, & seruitiorum prædictorum esse simoniacam, ex eo quòd Papa, quasi ex contractu, pro collatione beneficij exigat illam pecuniam contra euangelicum præceptum, gratis accepistis, gratis date. Imo nonnulli, scurriliter quodammodo exagerando materiam, sunt ausi dicere, quod Papa illis, qui maiorem summam offerunt, faciat uacantium beneficiorum collationes. Quæ omnia sunt falsa, & uel ab ignorantia facti, uel à malitia profecta; cum rei ueritas hoc modo se habeat: uidelicet, quia stante lege, seu (quæ idem ualet) antiquissima consuetudine, quòd uacantium Episcopatum, & Monasteriorum

Papa, & Collegium Cardinalium, ex fructibus primi anni, sub nomine communis, & minorum seruitiorum, debeant habere illam summam, quæ (ut antea dictum est) pro tertia ueri ualoris parte, in libris Cameræ iamdudum taxata est, et inferiorum beneficiorum, Papa debeat habere dimidium; Quia onerosum erat Prouintijs, & ipsis soluere debentibus, officium collectorum, qui pro illis exigendis antea in ipsis prouincijs morari consueuerant, quasi tacita quadam omnium conuentione, paulatim introductum est, ut illi qui ad Episcopatus, aut Monasteria promouebantur; & quibus de alijs beneficijs per Papam prouidebatur; deberent sibi habere omnes illos fructus, & soluere illorum prætium. Et sic est quidem emptio, & uenditio, non tamen ipsorum beneficiorum, sed illius portionis fructuum, quæ debetur Papæ, & Cardinalibus; Quæ solutio, quod fiat duntaxat ratione distictorum fructuum, & non ratione prouisionis, uel collationis beneficiorum, patet, quia prouisio, & collatio, liberè præcedit; neque unquam propterea impeditur expeditio supplicationis; sed quando prouisi expediunt literas bullatas; tunc iuxta obseruatam consuetudinem prædictam, soluunt. Et si nunquam expedirent literas, prout contingit multis, qui literis non expeditis cedunt in aliorum fauorem, illi sic cedentes, aut sine cessione literas non expedites, nihil soluunt; & tamen uerum est, quod eis fuit prouisum. Idem probatur alia ratione, uidelicet; quia si contingat idem beneficium, siue illud sit de maioribus, siue de minoribus, uno anno bis uacare, & illud successiue duobus conferri; annata & seruitia prædicta non exiguntur nisi semel; propterea quod illo anno fructus non colliguntur nisi semel: Item illis qui docent alios esse in possessione intrusos;

uel quòd ob aliud impedimentum non sint statim habituri possessionem; relaxantur literæ sine solutione, facta duntaxat obligatione de soluendo, dum habita possessione, percipiunt fructus; sub qua conditione, relaxantur etiam literæ omnibus alijs, quibus facta sit gratia beneficalis, sub aliqua conditione, de certo corpore beneficij; ut sunt regressus, & prouisiones etiam simplices, ubi fructus alijs sunt reseruati: Sed et si nò omnes fructus alijs sint reseruati, sed illorum certa pars, aut super illis certa annua pensio; illi cui collatum est beneficium, tanto minus pro annata uel communi seruitio soluit, quanta est pensio, uel fructuum pars alii assignata: Dixi autem de certo corpore beneficij; quia pro gratijs, ad incerta beneficiorum corpora, ut sunt expectatiuæ, reseruaciones, & aliæ similes, nihil soluitur, neque præstatur obligatio de soluendo in futurum. Item, & pro beneficijs compermutatis, cuiuscunque sint annui redditus, & pro illis, quorum ualor non excedit xxiiii ducatos, quocunque modo illorù fiant prouisiones, prouisi de illis nihil soluant, neque promittunt. atque hoc adeo uerum est quod dico, ut quoniam distributiones quotidianæ stricto iure non intelliguntur esse fructus; ideo pro illis soluitur annata; Ita ut contingat innumerabiles prouisiones Canonicatum expediri, cum expressione, quod fructus non excedunt xxiiii ducatos; & pro eis non soluitur annata; quorum tamen distributiones quotidianæ, sint magni ualoris, alicubi quingentorum, & octingentorum ducatorum. Quæ omnia, remotis Sophistarum ambagibus, per euentiâ facti demonstrât, quòd solutiones prædictæ, non sunt ordinatæ, neque fiunt pro ipsis beneficijs, neque pro illorum prouisionibus, sed duntaxat pro illa portione fructuum primi anni, quæ iuxta prædicta.

prædicta debetur Papæ, & Cardinalibus. Quæ si ita esse intellexisset Ioannes Gerson; proculdubio mutauisset sententiam; dixissetq; , solutiones prædictas non esse simoniacas. Quæ in re facit mihi testimonium ipse idem Gerson, qui in tractatu, de Statibus Ecclesiasticis; ponit sex considerationes de statu summi Pontificis, & D.S.R.E. Cardinalium; Et pro quarta consideratione ponit hæc uerba. Status prædictus potuit, & potest in subuentionibus temporalis, & honestæ subsistentiæ, præscribere de certo modo, uel quota subuentionis, sicut Prælati, uel Curati inferiores, respectu subuentionis factæ per subditos in oblationibus, decimis, & similibus; etiam ubi status prædictus aliunde dotatus esset, ex patrimonialibus bonis, uel alijs; quemadmodum in Prælati dicimus, & curati; Et prosequendo, ac propius ad annatas accedendo idem Gerson; pro quinta consideratione ponit hæc uerba. Status prædictus, dum recipit, & querit subuentiones consuetas in oblationibus, decimis, uel Annatis, & similibus; non debet eo ipso de simoniaca prauitate notari, nisi forte uitium aliud in executionis modo concurrerit; quod uitium corrigi debet, non obinde status minui, destrui, culpari, uel iuribus aliunde debitis defraudari; sicut ab infirmo tollendus est morbus, non subiectum, uel corpus destruendum: oppositum uerò pertinaciter imponens, notando generaliter de simoniaca prauitate, totum statum istum, temerarius esset, nec ferendus. Talia cum sint ipsius Gersonis uerba, clarum efficitur id quod dixi, eum fuisse in Concilio Constantiensi, ab impugnantibus annatas (qui tamen non fuerunt nisi quidam ex ipsa natione gallicana) deceptum; arbitratumq; ex actionem fieri simoniacæ ratione collationis; & quod nomen primorum

Verba Gersonis pro annatis faciendæ.

D

fructuum, & annatarum, esset prætextus quæsitus ad paliandum simoniam: quod, cum ex præmissis mihi uidear probauisse falsum esse; sequitur quòd sententia Gersonis stat pro annatis, & non contra eas. Quod etiam colligi potest, ex illo eodem tractatu, de simonia, in responsionibus quas facit ad tres primas obiectiones; præcipue uero ad primam: format enim obiectionem per hæc uerba. Sed opponitur primò, quia sicut ex antiqua lege, decimæ decimarum debentur summo sacerdoti à leuitis, sic non minus in lege noua debetur hæc decimatio, uel sufficiens recompensatio facienda per inferiores ipsi Papæ: Hæc autem recompensatio uidetur rationabilis, quod fructus primi anni à quolibet nouiter beneficiato persoluantur: quoniam in hoc Papa seruit ecclesiæ, & ita propter hoc officium in promouendo homines, debetur sibi pro sustentatione condecens sui status: Et ad hoc tam personæ, quàm beneficia possunt onerari. Ita Gerson format primam obiectionem: ex cuius uerbis etiam dispicitur eum fuisse deceptum in quota: uidelicet quia præsupposuit, quod exigerentur fructus primi anni absolute, et sic omnes; quod ex antedictis patet esse falsum. Et subinde idem Gerson, completis septem obiectionibus, ponit suas responsiones: quarum prima est sub his uerbis, uidelicet. Respondendo talibus obiectionibus dicimus primò, quod inferunt, et concludunt aliquas ueritates: Vt quod officio Papæ debeatur beneficium sufficiens, et condecens; et quod ab inferioribus ei debetur subsidium, & quod illud subsidium potest uel potuit (debitis circumstantiis obseruatis) accipi super fructibus inferiorum beneficiorum, ubi non est aliter facta Papæ sufficiens prouisio, sicut prima obiectione satis hoc concludit, tam ex iure diuino, quàm naturali, præsupposito

diuino : Sed quod fiat exactio uel extorsio, sicut conclusio loquitur, ratio non concludit . Ex quibus apparet , quod ipse Gerson non improbavit , quinimo approbavit Annatas , si non fierent sicut loquebatur sua conclusio ; quæ conclusio superius posita , ponit extortionem fieri à beneficiando , causa prouisionis beneficij, & simoniacè ; quod probatum fuit non esse uerum.

24 Sequitur obiectum secundo loco decretum Concily Basiliensis, quod in hoc articulo nullius est auctoritatis, cum illud quoque, fundamentum suum fecerit in falsa ratione simoniacæ prauitatis; prout etiam interpretatur Cosmas prædictus glossator pragmaticæ ; Nec alia in illo adducitur ratio, propter quam Basilienses ipsi potuerint, uel debuerint tam paucis uerbis tollere adeo antiqua, & à duobus Concilijs antecedentibus permissa Papæ, & Collegio Cardinalium iura. Quapropter decretum ipsum tanquam spurium, & in seditioso conuentu natum, à nulla natione (præterquam à Gallicana) fuit receptum ; quinimo à Germanis, qui illud ab initio receperant, tanquam tale, fuit expressè repudiatum; acceptata per ipsam Germanicam Nationem, mediantibus pro ea Federico Imperatore, & alijs Principibus, ex una, & ex altera parte Ioanne Cardinali sancti Angeli, pro Papa Nicolao Quinto, concordia ; Quæ quoniam plura continet capitula ; illa fuerunt appellata, Concordata Germaniæ, & usque in præsens obseruata fuerunt, & obseruantur; & quo ad annatas, ex ipsius Nicolai Papæ desuper expeditis literis hæc sunt uerba. Placet similiter nobis, quod circa prouisionem dictæ Sedi ordinãdam, modus annatarum hoc modo currat : De ecclesijs cathedralibus omnibus, & monasterijs uirorum duntaxat, uacantibus, & uacaturis

D ij

soluantur de fructibus primi anni à die uacationis, summæ pecuniarum in libris Cameræ Apostolicæ taxatæ; quæ omnia seruitia nuncupantur, & si quæ excessiue taxatæ sint, & quod prouideatur specialiter in grauatibus regionibus secundum qualitatem rerum, temporum, & regionum, ne nimium prægrauentur; ad quod petentibus dabimus Commissarios in partibus, qui diligenter inquirant, et retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habitæ possessionis pacificæ, totius uel maioris partis soluantur, & pro alia media infra annum sequentem. Et si infra annum bis, uel pluries uacauerint, semel tantum soluatur, nec debitum huiusmodi in successorè in ecclesia, uel monasterio transeat. De cæteris uerò dignitatibus, personatibus, officijs, & beneficijs secularibus, ac regularibus quibuscunq; quæ auctoritate dictæ Sedis conferentur, uel de quibus prouidebitur (præterquam uigore gratiarum expectatiuarum; aut causa permutationis) soluantur annatæ, seu medijs fructus, iuxta taxam solitam, à tempore possessionis infra annum; & debitum huiusmodi similiter in successorem non transeat: sed de beneficijs, quæ ualorem uiginti quatuor florenorum auri non excedunt, nihil soluatur.

Hoc modo Germani (ut dixi) tanquam spurium repudiauerunt Basiliense decretum; quod alij nunquam receperunt: Nam Angli continuauerunt soluere commune, & minuta seruitia sicut antea: Dimidiam uerò Bonifacianam Angli nunquam soluerunt, quia illius loco satis uisum fuit summis Pontificibus habere uertigal denariorum, Sancti Petri nuncupatum; De quibus denarijs Sancti Petri Vincetius historial. qui scripsit annis tercentum iam præteritis lib. 24. c. 36. de Pontificatu Leonis iiii loquens, ait: Hoc

tempore Angliæ Rex Adeulfus, qui primò totius Angliæ Monarchiam obtinuit, Romam perrexit, & coràm Leone Papa, Sancto Petro tributum, quod usque hodie in Anglia soluitur, scilicet de una quâq; domo numum argenteum per annum obtulit. Ioannes autem Nauclerus, in 29 generatione suæ cronographiæ, de eodem Leone Pontifice scribens dicit, Sub hoc Leone fuit in Anglia Edeluulphus, qui Regnum totum acceperat: uerùm solo occidentalium Saxonum Regno sibi retento; cætera restituit alijs: decimas fructuum Deo, & beatæ virginis offerri iussit; Romam deinde profectus, cum filio minore Alfredo, ad Leonem iij tributum duorum denariorum à singulis exactum domibus, beato Petro primus obtulit: id quod & hodie quæstoribus Apostolicis eò missis pensitari solet. Scripsit autem hic di-
 Etam suam chronographiam, usque ad annum Domini 1495. Deque his denarijs sancti Petri, & eorum collectoribus locuti sunt Innocen. iij. in c. auditis, de præscrip. & Alex. iij. in c. ca. quæ. de censib. ubi Osten. dicit, legi in historia Anglicana, quòd Anglici deuouerunt, & promiserunt dare Ecclesiæ Romanæ quolibet anno certam pensionem; & uocatur hæc datio, uisitatio, siue denarij beati Petri: eius autem uectigalis pensitatio, continuata est usque ad tempus quo Henricus viij Angliæ Rex, Papæ Clementi vij subtraxit obedientiam. Aliæ uero nationes, excepta Gallicana (de qua inferius dicitur) omnes continuauerunt solueri, sicut ante ipsum Basiliensè Concilium consueuerant; accepta in ipso Concilio Constantiensi concordia, eiusdem tenoris, qualè diximus postea Germanos acceptauisse, sub Nicolao quinto. Hoc autem in ipso Concilio ita factum esse, inter alias nationes, & Martinum Papam ibi electum, pro-

batur ex ultimo decreto 43 sessionis eiusdem Concilij; & ex Consilio Geminiani 36 ubi ponit concordia uerba. Fuerant autem in ipso Constantiensi Concilio factæ huiusmodi concordia, ut patet ex superius relato ultimo decreto, quas dragesimæ tertiæ sessionis: Vbi dicitur. Martinus etc. Decernimus, & declaramus, sacro approbante Concilio, per decreta, statuta, & ordinata, tam lecta in præsentis sessione, quàm concordata cum singulis nationibus eiusdem Concilij, (& quæ in nostra Cancellaria poni uolumus, & literas in forma publica, sub sigillo Vicecancellarij uolentibus confici, atq; tradi huic sacro concilio) super articulis contentis in decreto, super reformatione fienda, die sabbati xxx mensis octobris proximè præteriti promulgata, fuisse, & esse iam satisfactum. Et quoniam uidetur facere ad propositum, libet hic inserere particulam orationis, quàm tunc ad Henricum sextum Regem Angliæ, habuit missus ab Eugenio Pontifice legatus Petrus de Monte Iurisperitibus egregius; qui postea fuit episcopus Brissinensis, & cuius in iure habemus Repertorium illud insigne, appellatum, Repertorium Brixinensis; & tractatum de Monarchia. Is ergo in oratione prædicta ita inquit. Sed hæc missa faciamus, ne à gemino ouo (ut aiunt) exordium sumpserimus uideamur. Ad ea uerò, quæ proximis diebus in ipsa synodo gesta sunt, ueniamus; quæ sanè talia sunt, ut maximam mereantur reprehensionem. Nec ulla ratione, sine graui diuinæ maiestatis offensa ualent tollerari. Hi enim qui Pontificem Maximum, uirum utiq; sanctum, quietum, & pacificum, capitali odio persequuntur, posteaquàm temporali eum patrimonio spoliatum intellexerunt; spiritali quoq; subsidio priuare cogitauerunt; ut sic omni prorsus auxilio destitutus, dignitatem

Verba Petri
Episcopi Bri-
xinensis ex
eius oratione
habita coram
tunc Rege
Angliæ.

25

summi Apostolatus tueri nequaquam posset : Plebem itaque illam synodalem , quæ semper nouis rebus solet gaudere , malis quibusdam artibus , quas pudor uetat referre , facile induxerunt , ut uacantium beneficiorum fructus (quos usitate uocabulo annatas dicunt) summo Pontifici lege interdicerentur : Fauoribus itaque , & clamoribus insipientis uulgi , ea lex lata est , qua & Pontifici talium fructuum receptio , & his quibus beneficia conferuntur solutio , ueluti simoniaca prohibetur . Huic autem legi ferendæ , etsi multi uenerabiles Patres , magnæq; auctoritatis uiri contradixerint ; manifestam in ea , Sedis Apostolicæ , & Vicarij Christi depressionem contineri dicentes ; præualuit tamen indiscreta multitudinis , non tam auctoritas , quam uoluntas ; quæ ad tantam temeritatem , eò erat audacior , quò potentium quorundam stimulis agitabatur . Quid hac lege perniciosius ? quid detestabilius ? quid ab omni humanitate , atque honestate remotius ? Quæ nam (bone Iesu) est hæc synodalis reformatio ? Summum Pontificem , omni spiritali , ac temporali auxilio priuare , eumquæ ueluti mendicum quendam hominem constituere , qui nec suis , nec ecclesiæ necessitatibus possit ullatenus prouidere ? Et quanquam huius legis iniquitas , si tamen lex dicenda est , satis per se ipsam appareat ; conabor tamen , id paucis ostendere , quibus breuiter explicitis perorauero . Debet lex (ut à maioribus nostris traditum est) esse honesta , iuxta , possibilis , secundum naturam , & patriæ consuetudinem , loco denique , ac tempori conueniens , utilis demum , ac necessaria . Quid horum quæso in hac lege potest inueniri ? Discurramus per singula . Magnam in primis continet turpitudinem : Nonne turpe , & indecens est , Sedis Apostolicæ priuilegia , &

dignitates euertere? & quem Dominus principem uniuersae Ecclesiae constituit, aduersus hunc moliri insidias; hunc exinanire, debilitare; huic ecclesiasticos redditus, qui ad supportanda onera regiminis sunt deputati, impiè, atque inhumanè subtrahere? Iniustitiam uerò huius legis quis non uidet? Nonne iniustum est, & iniquum, ut qui plantat uineam, fructus eius commoditate priuetur? & qui pascit gregem, de lactis dulcedine non uescatur? Etenim secundum Apostolum, qui seminat spiritualia, metere debet carnalia; et qui seruit altari debet uiuere de altari; Quod si de inferioribus membris Ecclesiae hoc dixisse Apostolum creditur, qui in partem sollicitudinis sunt uocati; quanto magis de Pontifice maximo, cui omnium fidelium uniuersalis est cura commissa? Quantum uerò ab ecclesiae consuetudine discrepet, facile discerni potest. Ea siquidem à tot praeclaris Pontificibus, ac sanctis patribus obseruata, sine magna, et rationabili causa uiolari non debuit; praesertim cum huius consuetudinis ratio illa euidens fuerit, ut is qui regendae multitudinis curam suscipit, talibus muniatur adiumentis, quibus onus regiminis ualeat supportare. Sed & spiritualia sine temporalibus diu esse non possunt; alterumq; alterius indiget auxilio. Loco uero, ac tempore nullatenus conuenit; Nam quo tempore legem illam ediderunt; omni dominio temporali erat Summus Pontifex, tyrannorum potentia, spoliatus; à propria sede ui, & rebellione subditorum expulsus; eius pretiosa suppellex uulgi praedae exposita; omnia eius ornamenta dirapta; adeo, ut non Summi Pontificis ornatu, sed abiecti Monaci uestitu urbem reliquerit; ac lemum insignem Italiae urbem Florentiam solus profugusq; intrauerit; Quae quidem si legis huius latores, piè ac reuer-

reter

reuter considerassent; non solum eum hoc temporali subsidio non priuassent; sed si nunquam antea id exigere licuisset, pro necessitate rerum ac temporis, eam exactionem instituere debuissent. Quem unquam Pontificem legimus in tantis necessitatibus constitutum, tot uallatum periculis, tot hostilibus insidijs circumseptum, qui subditorum auxilia non postulauerit? qui clero decimas non indixerit? qui Reges, & Principes in suum & ecclesie subsidium non uocauerit? Ab his tamen omnibus magna fretus humilitate, ac patientia Pontifex noster abstinuit; nemini grauis, nemini molestus fuit; neque tunc cum maximè egeret cuiusquam subsidium implorauit: spem certam habens in Domino, qui nunquam deserit sperantes in se: Sed nec sic potuit Basiliensium malitiam superare; qui eius patientia, & bonitate abutentes, longè nequiores facti sunt, & in maiorem quotidie superbiam excrescentes, hanc iniquissimam legem condiderunt, quæ nullam in se continet utilitatem, nullam prorsus necessitatem: Nullus enim alius modus conuenientior inueniri potuit, quo Regna, & mundi prouinciæ minus pecunijs euacuentur, minus grauentur ecclesie, & aptius Summi Pontificis necessitatibus succurratur, quàm per hanc primorum fructuum solutionem, quæ cum ab eo fieri debeat, qui ex beneficij collatione commodum percipit, diuinæ & naturali legi uideatur plurimum conuenire. Sed si alio modo prouideri potest, cur non eodem tempore, ueterem consuetudinem abrogantes, nouum illum modum instituerunt? At polliciti sunt hi prudentes legislatores se nouo alio remedio Pontifici Maximo prouisuros: Interim igitur cum super hoc disceptatur, unde sibi ipsi succurret? quomodo ecclesie onera supportabit? qualiter publicis necessitatibus pro-

E

uidebit? aut unde statui suo necessaria comparabit? De-
 buit siquidem res tam grauis, tam ardua, sæpius discuti,
 crebro uentilari, & tandem magna cum maturitate, sas-
 pientiâq; concludi; debuit colendissimorum patrum uoluntas
 inquiri; Debuit omnium nationum consensus adhiberi, do-
 ctissimorum hominum quoque uota scrutari; eorumq; præ-
 sertim, qui Deum præ oculis habentes, zelo iustitiæ, non
 desiderio uindictæ, duci uiderentur. Qui si auditi essent,
 nunquam tam nefandissimæ rei consensissent. Honorarunt,
 Christianissime Princeps, superiorum temporum concilia
 mirum in modum Apostolicam Sedem, & Christi Vicar-
 rium illi præsentem; nec usquam eius primatum, digni-
 tatem, ac priuilegia attingere, nedum uiolare præsumpse-
 runt: Cum enim scirent sancti Patres, synodally conue-
 nientes, sine auctoritate Summi Pontificis, synodum genera-
 lem non posse conuenire; ipsa quoque concilia robur, aucto-
 ritatem, ac firmitatem ab illo accipere; sacrilegum, ac penè
 hereticum esse iudicarunt, si unum in locum conuenientes,
 aliquid aduersus illum agerent, quem auctorem, ac Princi-
 pem suum diuina uoce cognoscerent. Ab hoc sanctorum
 patrum laudabili more, longè declinauit hæc synodus: legat-
 quicunque uoluerit eius canones, & decreta; animaduers-
 tat eius actiones, & opera; per pauca certè inueniet, ex
 zelo fidei, & charitatis feruore processisse; aut ad utilita-
 tem publicam emanasse; sed omnia plena sunt odij, dissidij,
 & ambitionis; omnia nedum ad debilitationem, sed subuer-
 sionem supremi capitis ecclesie, quorundam machinationibus
 ordinata.

Huic Brixinensis orationi, cum dictus Rex Angliæ
 præstando assensum (spreto decreto Basiliensi) permises-

rit per sui Regni Prælatos continuari solutionem communis, & minorum seruitiorum, & per omnes regnicolas præstari dictum denarium sancti Petri; similiterque alij Reges, & principes (exceptis Gallis) & seruitiorum, & dimidiæ annatæ solutionē per suos continuari uoluerint: negari non potest, quin uera fuerint per dictum Brixinensem, pro inualiditate dicti decreti allegata; quodque illud fuisset iniuste, atque illegitime, & per factionem quorundam seditiosorum, reclamantibus bonis, extortum: quando quidem & ipse Rex Angliæ, & alij Reges, & Principes, habebant in eodem Concilio suos legatos, per quos necessarium credendum est, eos fuisse factos certiores de singulis quæ ibi gesta erant; & si legitime, an perperam gesta essent, et conclusa. Quamquam etiam si prorsus omni seditione, & uitio cessante, decretum processisset, contraria obseruantia fuisset sublatum: cum indubitati sit iuris, quod consuetudo contra canonem, qui nunquam fuit usu receptus, præualet, & pro ipsius contrariæ consuetudinis ualiditate, sufficit factos esse actus contrarios; ut communiter tenent doctores in c. 1. de treg. & pace. Quid ergo dici poterit in hac specie, ubi habemus contrariam consuetudinem, etiam longissimi temporis, annorum plus minus centum triginta?

26 Sequebantur loco tertio, uerba Glossatoris pragmaticæ; circa quæ refellenda, non oportet multum fatigari, quia in summam ille, cum tanta uerborum incomposita congerie, nihil aliud lucrificat, nisi ut omnibus patefaceret mentem suam parum æquam Romano Pontifici; cuius dignitati quantum inuideret, non potuit dissimulare: Quod plerisque alijs, qui hac tempestate, contra summi Pontificis auctoritatem libros inuulgare tentauerunt, similiter accidit; cum

E ij

nihil aliud probent quàm imprudentiam suam, & liuorem quo aduruntur, insana eorum maledicentia detegant. Dicti igitur Cosmæ ignorantibus, adtegatur ex primis uerbis, ubi dicit, appellari annatas, quia per annum emolumenta beneficiorum percipiebantur, & adhuc hodie percipiuntur in Curia Romana, & alibi; & de ipsis notatur in clem. quia regulares. §. præmissa, de supp. negli. prælat. Et dicuntur Annalia, in extrauaganti Ioannis xxij, suscepti: & uacantiae, infra eodem. §. item quod ex nunc. Et ante tempus Ioannis xxij, raro uel nunquam exigebantur; sed ipse Pappa, per extrauagantem, cum nonnullæ: in qua præsupponit, aliam prius fecisse, asserit fructus primi anni ecclesiarum uacantium ad triennium, in aliquibus orbis partibus, pro necessitatibus Romanæ ecclesiæ, suæ Camere reseruasse: sed quod temporaliter, & ab aliquibus ecclesiis, pro temporis necessitate, ab eo exactum fuit; in perpetuum, & ad omnes ecclesias postea à Bonifacio nono, qui primus indifferenter ecclesiasticis beneficis annatarum usum imposuit, extensum est, contra totius iuris diuini, & humani dispositionem etc. Dum enim unico Annatarum uocabulo, credit significari annatas, de quibus loquitur decretum Basiliense; & uacantias, & annalia, de quibus loquuntur extrauagantes Ioannis xxij; demonstrat ignorauisse, quòd ea uocabula significarent res diuersas, quemadmodum superius probaui. Malitia uerò eius ostenditur, non solum ex eo, quia deprauatè descripsit uerba Ioannis Andreæ, ut collatione facta superius ostensum est; sed etiam quia dissimulat commune, & minuta seruitia; quorum usus, ut antea probatum est, non habebat in itij memoriam; & illorum non facta mentione, contra rei ueritatem, confuse omnium inuen-

tionem attribuit Bonifacio ix. Sed id quoque non sine ueneno; quia tacet Bonifacium ix introduxisse duntaxat dimidiam, loco integræ annatæ, cuius reseruatio, non primùm à Ioanne xxij, ut ipse falsò, ac temerè asseuerat; sed ab antiquissimis antea temporibus fuerat in usu. Et hæc quo ad primam uerborum dicti glossatoris partem; quæ dici potest esse narratiua. Subsequens uerò, in qua dicit eius sententiã dum ait; Contra totius iuris diuini, & humani dispositionem; Nonne scriptum est, Neminem concutiatis? & quod gratis accepistis, gratis date? Nunquid Simon magus cum gratiam spiritus sancti emere uellet, damnationis suæ sententiam à Petro audiuit, Pecunia tua tecum sit in perditionem. Et qui sunt illi qui dant, & recipiunt annatas, nisi ementes, & uendentes in templo, quos Christus ab illo eiecit; etiam ex euentu solo damnandi sunt, nam ex hoc indigni, & qui plus pecuniarum habent promouentur, & dignus est prælatura, cui non actionis meritum, sed copiarum præmia suffragantur: Vnde restat, ut nihil sibi in ecclesiasticis honoribus grauitas, nihil sibi defendat industria, sed totum auri profanus amor obtineat. Pro solutione annatæ, plerunq; mobilia, etiam preciosa, ecclesiarum uenduntur. Parentes promotorum, pecunijs exhausti, destruuntur: materia exigendi à subditis paratur; ut quotidie uidemus, promotos à subditis pecunias sub uelamento iucundi aduentus (quem tristem & mœstum potius dixerim) exigere. Vnde boni Prophetæ, olim munera prophetiæ non accipiebant, sed stipes tabernaculi: mali autem quia accipiebant, prophetia (quæ donum dei erat) in diuinationem, (quæ diabolica est) conuertebatur. Quid aliud colligitur, nisi (ut ait Hieremias) Idcirco propter uos Sion quasi ager arabitur &

Hierusalem in custodia pomerij erit. Hæc dicti Glossatoris sententia, uel potius temerarium iudicium, cum ex ipsa sua temeritate confundatur, non indiget alia confutatione. Prima enim pars, quia præsupponit receptionem, & solutionem Annatarum esse simoniacam, quasi emanant, et uendantur beneficia; ex antedictis redditur falsa; cum sit probatum contrarium. Et pro his quæ dixi, (tanta est ueritatis efficacia, quæ etiam ex ore mendacium, inuitis illorum dentibus exit in lucem) ipse idem glossator testimonium facit: quandoquidem paulo inferius in glos. uerbi: consuetudinis: ubi quærit, an ibi reprobetur consuetudo generalis in omnibus ecclesiis collegiatis, quod Canonici in sua receptione dant aliquid; facit distinctionem, in qua inter alia ponit hæc uerba. Potest dici, quod si cōsuetudo imponit hoc onus præbendæ, & non recepto, & ualet in fauorem cultus diuini, arg. c. significatum: de præben. & cap. i. ut ecclesia. benefi. & hoc casu potest esse uerum, quod à principio etiam cautio exigi possit; arg. xvij. distin. de Eulogijs: et xvij. q. 2. seruitium. Quæ uerba consentiunt cum his, quæ antea dixi pro iustitia annatarum; cum sint onus impositum, non ipsis promotis, imo neque etiam beneficijs, sed fructibus. Insuper idem Glossator, ibidem subiungit hæc uerba. Similiter potest quæri, an hic damnetur consuetudo, quasi generalis in Normandia, in diocesi Parisiensi, & alijs pluribus locis, qua Episcopi, uel Archidiaconi percipiunt fructus primi anni beneficiorum uacantium, pro desportu. Et uidetur quod non, quia talem consuetudinem iura approbant c. præfenti. §. porro. de offi. ordi. lib. vi. Excepto quod habetur, in c. quia sæpe: de electione: & in dem. statutum. §. i. de electione: & Docto. ut not.

Ioan. Andr. in c. nemo. de reg. iur. lib. vi. r. no. Vbi al-
 legat extrau. Ioannis xxij. suscepti regiminis; ubi hoc est
 decisum. Allegat eam in clemen. i. de concess. præben.
 in clemen. ij. de decimis. Non est autem uerisimile, unico
 uerbo, tot iura subuerti: Ideo posses intelligere hunc textum,
 cum tales deportus, uel Annatæ exiguntur pro collatio-
 ne, uel inuestitura, aut alyis spiritualibus; ita quod illa sint
 causa immediata, propter quam talia exiguntur. Hæc au-
 tem ratio, quam egregius ille glossator fecit, pro substantia-
 tione illius consuetudinis, per canones, & extrauagantes,
 ab eo citatas, ad commodum Episcoporum, & Archidiaconorum
 approbatæ; multo magis facit ad fauorem Papæ, & Sanctæ Sedis
 Apostolicæ; præsertim cum causâ exactionis annatarum,
 non sit collatio, neque beneficium; sed uacatio, et fructus ipsi,
 ut antea probatū est. Pars altera sententiæ dicti glossatoris,
 ubi posuit, Annatas etiā ex euentu esse damandas, quasi qui
 plus pecuniarum habent, quàm libet indigni promoueantur;
 & reliqua. potest bilem simul, & iocum (ut Horatij uerbis utar)
 mouere. Nam, quantum atinet ad Annatas, de quibus ipse loquitur,
 cum sint certæ, & notæ, Episcopatum uidelicet, & Monasteriorum,
 ex libris taxarum; inferiorum uerò beneficiorum, ex ipso uero
 ualore, qui exprimitur; non potest esse locus ementitæ per
 dictum glossatorem licitationi; præsertim cum summæ prædictæ,
 non soluantur Pontifici ad manum, neque tempore quo fiunt
 prouisiones; sed postea officialibus ad id deputatis, quando-
 cunque libet ipsis prouisis literas expedire: quas plerique
 (ut antea dictum est) nunquam expediunt. Præterea, licitationi
 prædictæ, etiam si maximè uellet Papa, uix locus esse potest
 quò ad Episcopatus, et Monasteria;

quæ ferè omnia conceduntur nominatis à Regibus, & Principibus, sub quorum temporali ditione sunt Episcopatus, & Monasteria: inter quos, uel præcipuus, est Rex Francorum: aut electis à suis capitulis, ut in Germania, & quibusdam alijs partibus: Ita quod non remaneat Pontifici libera Episcopatum, & Monasteriorum collatio, nisi in certis Italiæ partibus. Quò uerò ad alia inferiora beneficia, multo minus talia ementiri debebat præfatus glossator, deplorando destructionem pecuniarum Gallie; cum ipsis gallis, ratione inferius dicenda, indultum sit, ut pro illis non soluant annatam, et liceat eis impune quorumcunq; inferiorum beneficiorum fructus, exprimere sub ualore 24 ducatorum. Neque omittendum est, quin etiam eludamus ridiculam illius exclamationem, quam facit super depauperatione illorum, qui promouentur; à quibus, ut ipse ait, pro solutione annatæ plerunque mobilia, & preciosa ecclesiarum uenduntur: & eorum parentes pecunijs exhausti destruuntur. Vnde enim prouenire, aut cui persuaderi potest tanta destructio, causa annatarum; si pro episcopatus, & Monasterijs, taxa, non excedit tertiam, & pro inferioribus, annata non excedit dimidiam ueri ualoris? Et si quilibet prouisus, illico recuperaturus est ex fructibus, ibi triplicatam, hic duplicatam summam? uel potius multò maiorem; siquidem rarissimi sunt Episcopatus, & Monasteria, quorum fructus non sint multum aucti à tempore, à quo instauratæ fuerunt à Ioanne xxij taxæ prædictæ. Et de beneficijs inferioribus, nunquam ferè uerus ad unguem exprimitur ualor: & talis, qualis exprimitur, semper intelligitur deductis omnibus expensis, & oneribus consuetis. Itaque, cum risu missum faciamus dictum Glossatorem, qui

posita

posita uera causa; et uero modo solutionis annatae, quemadmodum modum superius posui, ex his quae dixit in glos. uerb. consuetudinis, conuictus est facere pro iustitia annatarum.

27 Et quamuis Basiliensi decreto, ex praedictis (cut mihi uis detur) sufficienter confutato; necesse non sit, pragmaticam Galliae sanctionem antedictam, quae in ipso basiliensi decreto fundamentum habuit, confutare; tamen ne in aliquius mente remaneat scrupulus, propterea quod, tanta et talis natio, quanta et qualis est Gallicana, decretum illud, per ipsam pragmaticam acceptatum, octuaginta fere annis obseruare contenderit; non ab re uidebitur esse, si de ipsa quoque; pragmatica, quomodo se res habeat exponamus. Reseruo autem ordine procedendo, causamque; rei cognoscendo, scire oportet, nullum esse inter Christianos, Principem, qui liberius, ac saepius Ecclesiarum redditibus manus apponere consueuerit, quam Reges Francorum, qui olim id faciebant auctoritate summi Pontificis, deinde etiam in scio summo Pontifice, idem facere sibi ipsis usurpauerunt.

Quod, ultra illos, qui Regni Franciae historiam descripserunt, probat etiam Albericus de Rosate, qui in suo dictionario, uerbo, Decima, §. ultimo, dicit haec uerba.

Verba Alberici contra secularium principum auaritiam.

Proh dolor, unum in fine huius materiae silere non possum, quod oculata fide percepi: Et notorium est, quod istae decimae, quae ad deuotionem diuini nominis, a principio procefferunt, intantum propter malos pastores Ecclesiae, distribui uidi Regi Franciae, sub colore passagij ad recuperationem terrae sanctae, tempore Papae Ioannis xxij. Et tamen unum passum, uel apparatus non fecit, et sic etiam est concessa, et conceditur saepe alijs regibus, principibus, et baronibus in eorum territorijs, per Papam, et Cardinales. Alij quoque;

F

Prælati, & Clerici inferiores, an eas dispensent, sicut statuit lex diuina, quilibet palpate potest, Violenter enim, & crudeliter eas extorquent à pauperibus rusticis, & cultoribus, debitas, & indebitas si possunt; nec per eos communiter remanet, ut eas distribuant, non pauperibus, sed concubinis, & fornicarijs suis, ac filijs adulterinis; Quod uerè Dominus suo tempore non relinquet inultum; alias mentirentur diuinæ scripturæ. Hæc spiritu certè prophetico ex euentu dixisse comprobatur Albericus. Nam & ego uidi hominis benè docti libellum, qui complorans Christianæ Religionis calamitatem, obseruauit miseros exitus, quos habuerunt multorum Principum res; præsertim bellicæ: quas illi aggressi sunt gerere, extortis ab ecclesiasticis locis pecunijs, siue propria auctoritate, siue impetratis à summo Pontifice, prætextu alicuius falsæ causæ, decimis, aut alijs subsidijs; obliti quòd sicut ipsi, quæ sunt Principis uolunt pro se, ita etiam quæ dei sunt, iuxta Euangelium, deberent Deo relinquere. Quò uero ad ipsos ecclesiasticos, qui ecclesiarum fructus (ut Albericus conqueritur) malè dispensant; absque doctore, uel obseruatore aliquo, unusquisque per se, de ijs quæ cognouit, reminisci potest, & uidebit perisse, ut ait scriptura, eorum nomen cum sonitu. Et sicut scriptum est, Iobi cap. 20. Qui eum uiderant dicent, ubi est? uelut somnium auolans non inuenietur; transiet sicut uisio nocturna; Oculus qui eum uiderat, non uidebit, neque ultra intuebitur eum locus suus. Filij eius atterentur egestate, & manus illius reddent ei dolorem suum. Sed eo, unde digressi sumus, regrediendo; Ioannes Andreæ quoque in clem. ij. de decimis, Vbi tex. dicit, si beneficiorum decima, cuius simpliciter concedatur; Ipse super uerbo, cuius, ait, Præ

lato, principi, uel alteri, in Regno Franciæ sæpe practica-
 tur iste casus. Hoc autem cum ita esset, non defuerunt ex
 ipsis ecclesiasticis, quibus dolebat soluere consueta Papæ, et
 Regi decimas; qui incæperunt Regi, & eius aulicis persua-
 dere, quod melius erat subtrahere illa, quæ soluebantur
 Pontifici, & Romanæ Curiæ, ut Rex ipse posset oportu-
 nitatibus suis melius consulere. Hancq; occasionem arripue-
 runt dicti assentatores, sub dicto Carolo vi Rege, qui erat
 adolescens, eiusq; Regnum, & pecuniæ, ab Agnatis, &
 aulicis diripiebantur: Ideoq; sub specie subtrahendi obedi-
 tiam Benedicto xij; nomine ipsius Regis fecerunt superius
 exemplatum decretum: Et nihilominus, paulòpost à Papa
 Gregorio xij, prætextu expeditionis faciendæ, pro recupe-
 ratione Regni Siciliæ, impetrauerunt duas decimas. Ea igi-
 tur dulcedine allectus etiam Carolus vij illius filius, accepta-
 tis nonnullis Basiliensis Concilij decretis die 7. Iunii, Anno
 Domini 1438, habita in Ciuitate Bituricensi congregatio-
 ne Prælatorum, & procerum suorum; composuit libellu-
 lum, quem sub nomine pragmaticæ sanctionis, pro lege ser-
 uari iussit, inter quæ decreta, erat illud superius exempla-
 tum, factu à Basiliensibus, super Annatarum prohibitione.
 Postquam pragmaticæ editionem, inter Pontifices Romanos,
 & Reges Francorum, ea de re pluries altercato; tan-
 dem Ludouicus Rex eius nominis xi, illam abrogauit; &
 plenam obedientiam Pio ij Pontifici, & sanctæ Sedi Apo-
 stolicæ reddidit; licet parlamenta, & Vniuersitates Pa-
 risienses, nunquam uoluerint Regiæ uoluntati prædictæ ac-
 quiescere: quamobrem tumultuatum desuper fuit, usque
 ad tempus Papæ Iulij ij; qui hac potissimum de causa, indixit
 Concilium Lateranense; & cum aperto, ac durante Con-

cilio, Iulius ipse decessisset; inter Leonem & Pontificem ipsius Iulij successorem, & Franciscum Regem, facta fuit concordia, iussuq; ipsam concordiam, loco dictæ pragmaticæ, deinde seruari debere; itaq; factum est, expeditis de super literis oportunis, tã Leonis Põtificis, quã Francisci Regis prædictorum, de Anno Domini 1517 & omnia lecta, publicata, & registrata fuerunt, etiam in ipsius Regni Franciæ parlamenti, et uulgariter appellantur Concordata Franciæ. Concludendo igitur de pragmatica, dicimus, illam contra Annatas nullum facere præiudicium; quando quidem earum fundamentum totum erat in ipso Basiliensi decreto, illo iam per antea dicta sublato, facile corrui desuper factum pragmaticæ ædificium: Vt parum aptè, conclusisse uideatur Duarenus Iureconsultus argumentum suum, qui in uulgato quodam libro, de sacris ecclesiasticis mysterijs, ac beneficijs; sub titulo de Annata; utitur hac argumentandi forma: uisitatatum est apud nos, & Leonina constitutione, cuius sæpe meminimus, confirmatum, genus uectigalis, quod uulgus Annatam uocat; Nam cum primum recens lectus est, & à Rege nominatus aut Episcopus, aut Cenobiarcha; Romanus Pontifex, anni integri fructus eius beneficij percipit, eosq; sibi statim solui, ac repræsentari curat. Huc usque bonus hic argumentator, duo dixit mendacia, unum, ubi dixit, Anni integri fructus; alterum, quod Papa, illos statim facta nominatione, sibi solui curat; cum inter nominationem, & expeditionem literarum, secundum quam soluitur annata, plerunque intercedant plures ne dum menses, sed anni; & plerunq; literæ, ut sæpius dictum est, nunquam expediuntur, neq; soluantur annata. Prosequitur deinde dicens. Hoc uectigal, quod annum

appellatur, non quòd Anniuersarium, sed quòd unius anni sit, quidam à Bonifacio nono inuentum; alij a Ioanne xxij, scribunt. Et hic quoque aliorum errorem secutus, cum loquatur duntaxat de Episcopatibus, & Monasterijs, pro quibus non annata, sed seruitia, quæ immemorabili tempore, ante Bonifacium, & Ioannē prædictos pontifices, erant in usum. Subiungit deinde, sæpe quæsitum esse, an iure posset exigì: & illam ferè Theologorum, & iuris Pontificij consultorum esse opinionem: Romanum Pontificem, lege simoniaci ambitus, ut cæteros Episcopos teneri, si pro sacris ministerijs, pecuniam accipiat; atq; inculcata auctoritate Concilij Basiliensis, quo dicit hoc genus uectigalis esse damnatum, concludit in hæc uerba, uidelicet. Quoquo se uertant Pontifices, quibuscunq; decretis, constitutionibus, pactisque hanc exactionem tueantur, diuinum oraculum semper eis opponemus, gratis accepistis, gratis date. Atque ex hac sua conclusione, inferit corollarium aduersus dicta ultima concordata; in hæc uerba, uidelicet. Quod cum ita sit, conuentio inter Regem nostrum, Pontificemque Leonem inita, turpis omnino, ac inhonesta quibusdam uidetur, ideoque pro non scripta haberi, ac reici debere. Ita tamen, ut cætera capita eiusdem conuentionis, quæ à ratione, honestateque non abhorrent, nihilominus obseruentur. Hæc est dicti Duareni sententia: Quæ quoniam ex suprædictis satis est confutata, uidetur ei, opposito corollario, posse occurri dicendo. Quia Annatæ exactio non est simoniaca, decretumque Basiliense, pro illarum abrogatione factum, uniuerse ab omnibus reprobatur, iniustumque, & impium fuit, & in cõsequentiam, talis erat pragmatica sanctio, super Basiliensi

decreto fundata ; Hinc infertur, quod conuentio inter Franciscum Regem, & Leonem Pontificem inita, honesta, iusta, & laudabilis, ideoque inuiolabiliter seruanda est.

Sed non quiescit adhuc animus, nisi de pragmaticæ prædictæ improbitate, antiquos etiam proferam testes. 30
 Petrus ille Episcopus Brixinensis, qui ante dictam legationem, per Eugenium Papam, etiam ad ipsum Carolum septimum pragmaticæ auctorem, missus fuit; in satis bene longa oratione, quam coram ipso Carolo Rege habuit, non expauit in eius faciem, quantum attinebat ad ipsam pragmaticam sanctionem, aperte loqui in hæc uerba.

Verba Petri
 Epi Brixinensis
 ex eius oratione habita
 coram Carolo vii.
 rege Franco-
 rum.

Atque in ea re, ut missa faciamus reliqua, & omnis nostra ad te conuertatur oratio; Non potest Eugenius Pontifex non magnopere dolere, atque admirari; tantum in te fuisse reformationis desiderium, ut (quod bona uenia tua dixerim) leges plenas turpitudinis, ac deformationis, a Basiliensibus editas, pro reformatione admiseris. Legem enim quandam Maiestas tua fertur promulgasse, quam uulgo, pragmaticam sanctionem uocant, in qua Basiliensium decreta quædam diceris recepisse; & in Regno tuo ab omnibus obseruari mandasse. Quod profecto a ueteri Principum more uidetur fuisse quàm maxime alienum: Esto enim quod Basiliensium leges sanctæ & honestæ fuissent, illæ tamen, tanquam statuta synodalia, haberi nullatenus debuissent, nisi eas Apostolicæ confirmationis robur solidasset. Quid enim tibi, & cæteris circa eas credendum, quid tenendum esset, debuisti a Sede Apostolica postulare: Idque exemplo sanctorum Patrum, ac clarissimorum Regum, quorum tibi actiones proponimus, ne rem nouam dicere uideamur. & subinde, propositis exemplis Iustinias

ni, & Caroli Magni Imperatorum, auctoritatibusq; aliz
quot sanctorum Patrum, & sacrae scripturae, quas bre-
uitatis causa, hic ommittendas esse censeo; prosequitur di-
cens. Cum itaque harum constitutionum a te receptarum,
quaedam omnino confirmatae non sint; quaedam uero per-
petuam Sedis Apostolicae damnationem meruerint: quo pa-
cto pro legibus abste haberi potuerint, non satis animada-
uertimus: cum tuum non sit, hoc est Christiani Principis,
id recipere, id obseruare, quod Romanae Ecclesiae dama-
nauit auctoritas. Id autem summa cum ratione factum esse,
quis inficiabitur. Ea enim Basiliensium decreta, ius diui-
num grauissime laedunt, & priuilegia Sedis Apostolicae;
non ab homine aliquo, sed ab ipso Deo collata, impijssime
uiolant, quod hereticum esse, sancti nos patres admonues-
runt? Et postquam ad hoc quoque probandum, Nicolai pri-
mi, & Leonis Pontificum adduxit auctoritas, subiune-
git. Utinam surdi Basilienses ad haec aperuissent aures,
& ut bene agerent, intelligere uoluissent; in has enim
sordes, nec se, nec alios praecipitauissent. Tu uero, Chri-
stianissime Princeps, qui & pacem Ecclesiae, & decorem
eius affectuosissime cupis, quaecunq; dicimus gratissime
audis, & in arcano pectoris tui colligis, ac custodis. O si
possem singulis huius tuae legis capitulis immorari, osten-
derem profecto, neque Basiliensibus, horum malorum au-
ctoribus, facere, neque tibi eas constitutiones recipere li-
cuisse, quae Romanae Ecclesiae dignitati, honori, principis
patui, ac priuilegijs derogant, quorum tanta fuit apud
maiores tuos reuerentia, tanta uis, tanta auctoritas; ut
ea omnia potentia, & armis, ipso quoque sanguine tueri,
ac defendere minime dubitauerint. Sed quoniam non para-

ui, neque leuis negotij ea res est, idq; temporis huius ratio nequaquam patitur, longius enim dixi quàm in initio proposueram, erit benignitatis, & clementiæ tuæ, alio tempore de his (quæ nunc missa facimus) nos audire. Cõfidimus enim, Maiestati tuæ, Basiliensium dolos, erroresq; grauissimos, Pontificis uero maximi iustitiam, æquitatem, honestatem, ac ueritatem ostendere: & ita ostẽdere, ut gloriosa illa sua animi magnitudine, & seruore fidei ardentissimo, aduersus eorum iniquissimas leges insurgas, illasq; damnes, reprobas, ac reicias: quoniam ex ipsis peruersis legibus, (utpote auctõritatem, & dignitatem sedis apostolicæ corrumpentibus) nõ reformatio, quam se facturos per hoc decennium polliciti sunt, sed abhominanda deformitas introducta est.

Alter antiquus testis, est Helias Archiepiscopus Turonensis, qui tunc erat a consilijs dicti Ludouici. xi. Regis, & contra pragmaticam, & illius fautores, pro ipsius Regis abrogatione prædicta scripsit, concludens obediendum esse Romanæ, & Apostolicæ Ecclesiæ, posthabita pragmatica sanctione prædicta: quam conclusionem probat his rationibus, quarum prima sumitur à Sanctæ sedis Apostolicæ, & in ea sedentis Pontificis præeminentia; Secunda, a periculo quod incurritur si eiusdem Sanctæ sedis Apostolicæ obedientia quomodolibet transgrediatur; Tertia, ex ipsius Regis prædecessorum benedictæ propaginis Francorum domus fide, & deuotione, quibus mirifice decorati claruerunt; Quarta, ex eiusdem Sanctæ sedis Apostolicæ, in præfatam Sacram domum Francorũ, benedictione: Quas omnes rationes, cum autoritatibus, & exemplis comprobauerit, subinde addit quintam rationem, ex eiusdem pragmaticæ exorbitatione, & minus sufficienti auctoritate: exorbitationem autem ex

Verba Helie
Archiepiscopi
Turonensis

eo arguit, quia in ipsius pragmaticæ principio, auctoritatis apostolicæ usus grauius inculpatur; & ei in multis detrahitur, quod multis scripturæ sacræ, & Conciliorum locis, probat esse contra ius diuinum: deinde quod ipsa pragmatica sufficienti auctoritate careret, arguit hoc modo. Quoniam (inquit) si uim & auctoritatem legis obtinet, necesse est dicere, à quo hæc auctoritas deponatur: & uidetur quod à nullo possit dependere; quia aut à rege illam dictante, & pronunciante; aut à prælatorum, & aliorum Regni procerum congregatione, aut à Basiliensis Concilij editione, per sufficientem diuisionem, quia certum est, quod non à Papa, qui illam improbat, & detestatur. Primum autem membrum, quod non possit subsistere auctoritate Regis, probat, quia materia subiecta non erat sub iurisdictione, & potestate Regis, nempe de his, quæ spectant ad fidem, & Religionem; secundum, quia illi, qui dicta constitutione pragmatica ligari debebant, personæ scilicet Ecclesiasticæ, nõ erant ipsi Regi subditi. A Prælatorum uerò, & aliorum Regni procerum congregatione, constitutionem prædictam auctoritatè habere posse negat, eo quod de iure, nulla prælatorum, uel clericorum Congregatio censeatur esse legitima, nisi summi Pontificis auctoritate fiat: Licet enim (inquit) quilibet Episcopus Clerum suum, pro utilitate suæ diocesis, & Archiepiscopus prouinciæ suæ suffraganeos conuocare possit, & debeat, unus tamen Episcopus, alium Episcopum, & Archiepiscopus, alium Archiepiscopum, aut alterius Ecclesiæ suffraganeum conuocare non potest. Congregatio itaque multorum Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, & priorum, & clericorum diuersarum diocesum, nullam uidetur habere iuris subsistentiam; cum nullus, de iure, auctoritatem

habeat conuocandi, neque tali congregationi præsidendi, sed neque aliud statuendi, præcipuè contra Summi Pontificis auctoritatem; & talis congregatio acesala censeretur; & si permetteretur, sequeretur exinde graue dissidium in Ecclesia, quæ una est Christi sponsa immaculata. Nam quælibet natio niteretur sine capite ad sui nutum introducere sibi ritum nouum: & sic possent inde prouenire scissuræ, ac scismata in Ecclesia; & sic recedere ab unitate unius capitis; quod improbat Apostolus, prima, ad Corinthios. Et post multas auctoritates, subiungit: Amplius ostendi potest, quod dicta Congregatio Bituricensis, nulla censi potuit esse auctoritate suffulta, quoniam dicere oportet, a sufficienti diuisione; quod aut fuit Concilium generale, & hoc non; quia non interuenit auctoritas Papæ, sine qua celebrari non potest, ut præostensum est, neque interuenerunt aliæ nationes: Aut prouinciale, & hoc non; quia Concilium prouinciale dicitur, quod Metropolitanus, cum suis suffraganeis, in sua prouincia celebrat: Aut synodus episcopalis, & hoc non, quia in tali est unus Episcopus tantum, qui præsidet; & auctoritatem impartit. Et cum ad hæc singula comprobanda, iura, & auctoritates citet; postremò addit, quod pragmatica prædicta, non ualeret a Basiliensis Concilij editione subsistere: nã tacitis (inquit) multis quæ exprimi possent, utpotè, quæ fuit causa mouens, conuocandi illud Basiliense Concilium, & quis modus in prosecutione fuerit obseruatus: Qualis etiam per Basilienses facta fuerit Antipapæ intrusio, manifestata finaliter per factum, cui meritò non assensit vniuersalis Ecclesia, ut satis de se patet, de quibus ad præsens supersedeo. Sed alia sunt, propter quæ, auctoritas dicti Concilij Basiliensis, consolidare nequit ipsam pragmas

ticam: & primū est, Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ præhe-
 minentia, & auctoritas, quæ super omne Concilium est,
 ut superius ex multis iuribus, & auctoritatibus, est pro-
 batum, unde in editione quoruncunque decretorum, uel
 Canonum S. R. Ecclesiæ auctoritas, subintelligitur sem-
 per excepta. Et post multa iura, etiam ad hoc adducta,
 dicit; Secundum, est eiusdem Concilij Basiliensis auctori-
 tas nullitas; Nam ea prætensa, quæ dicuntur edidisse decre-
 ta, super quibus fundatur dicta pragmatica, ediderunt post
 factam translationem Concilij, ex Basilea, ad Ciuitatem Fer-
 rariæ, & post excommunicationem latam per Papam, Do-
 minum uidelicet Eugenium, contra Basilienses, nisi disceder-
 ent à Ciuitate Basilea, quò ad effectum Concilij prætensi:
 & sic eidem omnis auctoritas defuit. Et postquam multis
 etiam auctoritatibus, probauit ualuisse translationem Con-
 cilij, & excommunicationem prædictam, dicit; Tertium, est
 eiusdem pragmaticæ, & decretorum, prætensi Basiliensis
 Concilij, contrarietas. Primò, quoniam illud Concilium Ba-
 siliense, præuentionem in conferendis beneficijs, Papæ liber-
 ram reliquit, sicut etiam de iure cõmuni sibi competit, Prag-
 matica uero non annuit. Secundò, dictum Concilium per de-
 cretum ordinat, quòd Principes, pro electionibus faciendis,
 literas electoribus non dirigant, neque preces fundant; sed
 liberè eligere permittant; Pragmatica uero, illi decreto non
 acquiescit. Præterea sunt in dicta pragmatica additiones,
 uarietates, modificationes, & restrictiones in dictis decretis,
 prout constat per tenorem ipsius pragmaticæ, quam confir-
 mari, præstolati sunt sibi per Regios Oratores, à memorato
 Concilio Basiliensi, quibus quidem Oratoribus regijs fuit
 responsum, quòd decreta, aut in totum acceptarēt, aut in tot-

tum recusarent; & sic nullam penitus à dicto Concilio cōs-
 formationem, aut auctoritatem qualemcunque reportarunt.
 Ex quo concluditur, quòd ipsa pragmatica nunquam aucto-
 ritatem habuit, & ualde periculosè agebatur, cum quis ea
 utebatur, per modum prædictum. Et tandem multis interpo-
 sitis scripturæ sacrae, & sanctorum Patrum auctoritatibus,
 dicit. Ex præmissis igitur omnibus concluditur, quòd benè,
 iuste, sanctè, & utiliter præfatus. D. noster Rex, dictam
 pragmaticam, tanquam debita auctoritate carentem, meritò
 abrogauerit, & plenam obedientiam Sanctissimo. D. nostro
 Papæ præstiterit, & benè consultus hoc fecit, licet in hoc
 magnum non requireretur consiliū, quia ut ait Philosophus
 iij. Ethicorum. In magnis, & dubijs, diuturna deliberatio,
 & multorum consilia requiruntur, in his autem quæ sunt
 certa, & determinata non requiritur consilium: ut ponit
 Beatus Thomas, Secunda secundæ: quæstio. ulti. Per hæc
 autem superius scripta, satis patet, quòd hæc sunt certa, &
 determinata; & quòd Rex ita facere debuit, pro salute sua,
 & Regni sui; ut sit ipse semper uerus Christianissimus,
 & catholicus filius Ecclesiæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ,
 unà cum patre suo Sanctissimo, Pontifice summo, in Spiritu
 sancto, qui eos illuminare dignetur, & gratia superna im-
 plere corda eorum, in uinculo pacis: ad felix, & utile regi-
 men utriusque potestatis; ut coronam decoris accipere me-
 reantur de manu Domini, & uitam consequi sempiternam.
 Hæc sunt, in summā, uerba dicti Helicæ Archiepiscopi; per
 quæ simul terminata est secunda pars nostri tractatus.

Supereest instituti sermonis ultima pars, in qua polliciti su-
 mus describere, usū secundū quē Annatæ soluuntur, Cuius
 usus modi, quanquam ex præcedentibus colligi ualeāt, ideoq;

inde petenda relinqui possent, facilioris tamen intelligentiæ gratia, & ne eius obliti uideremur, paucis eam quoque partem, separatim, hic breui summa repetendam esse duxi.

Constituenda est ergo regula, quòd Annatam (sub quo nomine hoc loco tam commune, & minuta seruitia, quàm di midiam Bonifacianam intelligi uolo) soluunt omnes illi, pro quibus expediuntur literæ, super prouisionibus beneficiorum uacantium, & super alijs gratijs, ex quibus detur ius percipiendi ipsorum beneficiorum fructus, aut ipsorum fructuum partem, ut pensiones, & fructuum reservationes.

Ex huius regulæ singulis partibus, deducuntur species quædam, pro quibus non debetur annata, uel eius differtur solutio. Ex prima enim parte, ubi dicitur, super prouisionibus beneficiorum, deducuntur hospitalia, quæ secundum formulam constitutionis Clementis Papæ. v. regenda committuntur: & monasteria Monialium, seu (magis propriè loquendo) illorum Abbatissatus, pro quibus Annata non debetur, sed quælibet Abbatissa, dono dat solummodo uestem lineam, quam uulgò rocchettum appellant, seu certam modicam, pro eodem rocchetto, pecuniarum summam. Pro illis quoque beneficijs, quæ nouè eriguntur, & tunc primum ex bonis profanis dotantur, illi quibus ea beneficia ab eorū prima erectione conferuntur, annatam non soluunt. Pro illis quoque, quorum fructus, secundum communem æstimationem, ponuntur non excedere ualorem annuum uiginti quatuor ducatorum, & pro quibus semel soluta est, si contingat illa intra unius, & eiusdem anni circulum iterum uacare, non perceptis à prius prouiso fructibus, in secundæ prouisionis expeditione annata non soluitur, Prout neq; ille soluit, qui supra una supplicatione iam semel expeditis literis, & soluta ano-

nata, uigore eiusdem supplicationis alias, quamuis sub alia, et diuersa à prius expeditis forma, literas uult expedire. Quod aliter se habet, si secūda expeditio, quamuis pro eadem persona, fiat super alia diuersæ (præsertim posterioris) datæ supplicatione, quia tunc uidetur præsupponi alia uacatio, usque in diem datæ secundæ supplicationis: & propterea non est inconueniens si noua sit facienda solutio; hoc dico, si interim ille, uigore prioris expeditionis, percepit fructus, non aliter: nam si illos percepit, quia data adhuc uacatione, sequitur fructus illos fuisse interim indebitè perceptos, mirandū non est, si prima illa solutio, non excusat à secūda solutione.

Quod de Monasterijs Monialiū, & hospitalibus dictum est, intelligi debet, quod in expeditione literarum super illorum prouisionibus, non soluitur Annata. Sed si contingat illorum fructus, aut super ipsis fructibus pensiones alijs reseruari, pro fructibus reseruatis, & pensionibus huiusmodi, prout generaliter pro omnibus alijs fructuum Ecclesiasticorum, & pensionum super illis assignatarū reseruationibus, debet solui, etiam si pensiones monialibus ipsis reseruentur, si pensiones ipsæ uigintiquatuor ducatorum summam excedant; Hac scilicet adhibita distinctione, & norma; uidelicet, quod si fructuum, uel pensionis reseruatio, facta est super fructibus Episcopatus, aut Monasterij, siue consistorialis, siue non consistorialis, sed in libris Cameræ taxati, & pensio excedat summam taxæ libri Cancellariæ, tunc in expeditione reseruationis fructuum, aut pensionis, ille, in cuius fauorē facta est reseruatio, si expediat suas literas antequàm literæ prouisionis Ecclesiæ, uel Monasterij expediatur, tenentur soluere integram dimidiam; sed ubi pro reseruario expediuntur literæ, unà cum literis prouisionis, aut postea;

tunc soluitur duntaxat tertia pars taxæ pro ipsa pensione, seu fructuum reservatione. Et idem si sint plures pensiones, quæ insimul excedant taxam; quia pro omnibus soluitur tertia pars taxæ, pro rata inter ipsos pensionarios distributa. Et prouiso de Ecclesia, uel Monasterio grauato, pensionibus ascendentibus ad tertiam partem taxæ, uel illam excedentibus, ad quamcumque summam illæ ascendant (si pro illis fuerit per pensionarios antea soluta, uel tunc soluat **Annata**) illarum intuitu, dimittitur eadem tertia pars à pensionarijs, seu illorum causa, persoluta; & ipse prouisus se obligat illam soluere, in euentum quòd pensiones eo possidente cessent. Si uerò pensiones non excedunt taxam, pensionarij debent soluere pro tertia parte summæ ipsius pensionis. Et si fructuum, aut pensionum reservatio, sit super fructibus alicuius beneficij non consistorialis, aut non taxati; tunc si non excedit xxiiij ducatos, pro ea nihil soluitur; sed si eam summam excedit, soluitur dimidia bonifaciana, pro ea summa, ad quam reservatio fructuum, seu pensio ipsa ascendit.

Sed hoc quoque est circa ipsas fructuum, & pensionum reservationes considerandum, quòd si pro ipsis non reperiantur antea soluta annata, non datur expeditio literarum, super grauati beneficij prouisione, nisi prouisus etiam pro ipsis fructibus, ac pensionibus reservatis, nomine illorum quibus reservatæ sunt, persoluat; Sed ita soluentibus datur mandatum Camerale, ut possint retinere, & compensare cum fructibus, & pensionibus per eum soluendis. Debetq; nihilominus ipse prouisus promittere (sicut antea dictum est) quod ubi contingat pensionem, uel fructuum reservationem quoquo modo cessare, tunc ipse quoque pro illis

soluet tantum, quanto minus nomine suo, propter reservationes huiusmodi, soluit in provisione. Et est notandum quod actio ex huiusmodi obligationibus orta, exercetur contra quoscumque illarum, pro quibus factæ sunt obligationes, Ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum possessores, & eorum obligationes facientium successores. Et hæc dicta sint, pro declaratione illius partis positæ superius ad limitationem regulæ, quatenus diximus, annatas non deberi: sequitur dicendum circa id, ubi diximus solutionem differri.

Differtur autem solutio, quamvis de uacanti facta provisio expediatur, ubicunq; provisus probat esse aliquem alium in beneficio intrusum, quæ intrusio (si fuit ipsa provisione, quæ expeditur, anterior) non solum probanda, sed etiam narranda est in ipsis literis, quæ de provisione expeditur. Quandoque etiam intuitu personarum, aut aliqua subsistente iusta causa, (ut quia nota sit difficultas, quam provisus habiturus sit in adeptione possessionis, & in pensione quod non sit nisi cum lite, aut alia magna difficultate exigibilis) permittitur expeditio literarum, facta per illos, qui eas expediunt, obligatione de soluendo intra certum tempus conuentum.

De beneficijs in Regno Franciæ sitis, soluitur secundum antedictam Gregorij xij reductionem; Videlicet, pro consistorialibus tantum, habita ratione medietatis taxæ, Et quoniam dioceses, quæ nunc sunt sub regno Franciæ, tunc non omnes erant illi subditæ, & reductio prædicta non admittitur nisi pro locis tunc subditis; ideo introducta est (ut antea dixi) appellatio patriæ reductæ.

Pro literis autem concessis ad beneficia non uacantia, in expeditione illarum annata non soluitur, præterquàm pro literis

coadiutoriae, cum clausula futurae successionis. In cæteris uerò adhibetur hæc distinctio: Quia si gratiæ dantur ad uacatura incerta, ut sunt expectatiuæ, reseruaciones, mandata de prouidendo, & cætera talia; pro illis, cuiuscunq; sint summæ & tenoris, neque faciendâ est solutio, neque obligatio: Si uerò gratiæ sint ad beneficia certa, in euentu uacationis illorum, ut regressus, accessus, unio, & aliæ tales; tunc in expeditione literarum, faciendâ est obligatio de soluendo annatam data uacatione, & purificata conditione gratiæ.

Idem contingit iis, quibus prouidetur à Legatis, & Nuntijs Papæ, aut ab alijs quibuscunq; prælatis, habentibus à Papa facultatem conferendi beneficia reseruata; quoniam in literis ipsarum facultatum consueuit apponi decretum, quòd illi, quibus illarum uigore cõtinget prouideri de beneficijs excedentibus annum ualorem xxiiij duc. debeant deinde intra certum tempus, desuper impetrare ab ipso Papa nouas prouisiones, & super illis expedire literas, & soluere annatam, & iura Cameræ.

Est aliud quoque Annatæ nomen Quindennium, non quidem speciei, sed accidenti, & nomine tantum ab antedictis differens: quod deriuatum est hoc pacto. Cum inter alia prouisionum genera, quæ ab apostolica Sede impetrantur, sint illæ, per quas beneficia Ecclesiastica uniuntur, & annectuntur alijs, ita quod non sint amplius uacatura, quod contingit, si unio sit perpetua, nec beneficium uniatur alteri beneficio de sua natura uacabili (puta Episcopatus, aut Abbatiae alicuius mensæ, aut alij cuius beneficio conferibili) tunc enim augetur Episcopatus, aut Abbatiae taxa, pro tertia parte quantitatis fructuum uniti beneficij, si illud nõ

fit inter taxata in libris Camerae; & si sit taxatum, tantundem augetur taxa beneficij, cui fit unio: & sic de consuetata uniti beneficij annata, sedi Apostolicæ nihil detrahatur; sed si beneficium annatæ solutioni obnoxium, uniatur hospitali, uel monasterio monialium, pro quibus diximus annatam non solui, licet uacent, & conferantur: Item si uniatur mensæ alicuius Capituli, seu collegij Ecclesiastici secularium clericorum, uel regularium, aut congregationi, uel etiam cuilibet monasterio Religiosorum, eorum qui ex Apostolicæ sedis priuilegio habent ius, ut ab eis electi Abbates, absq; alia sedis Apostolicæ prouisione, suorum monasteriorum habeant administrationem. Ex huiusmodi unionibus, & siquæ sint aliæ, per quas præcludatur uia futuris unitorum beneficiorum uacationibus; quoniam inferbatur sedi Apostolicæ detrimentum percipiendi ex illis Annatæ; de totius Christianitatis communi consensu, ab antiquissimis temporibus (quod ex registis Camerae Apostolicæ apparet) usu receptum fuit, ut illi, in quorum commodum tales uniones cedebant, dum singularum unionum literas expediebant, promitterent obligarentq; se, & successores, pro soluenda in futurum, certis conuentis temporibus (puta finitis quibuscunque quindecim, decem & octo, aut uiginti annis) unitorum beneficiorum annatas, habita ratione summæ, quæ pro uno quoque beneficio ante unionem soluebatur: ut sic Apostolicæ sedis indemnitati prospiceretur, ne talium unionum prætextu, remaneret in perpetuum priuata iure percipiendi consuetam annatam. Atque ita processum est usque ad tempus Pauli secundi Pontificis, qui eiusmodi solutionum uaria tempora, ad singulorum quindecim annorum initia reduxit; ab eaque dicti

DE A N N A T.

59

Pauli Pontificis ordinatione , stabilito quindecim annorum
tempore , tractum est Quindennij nomen .

F I N I S :

